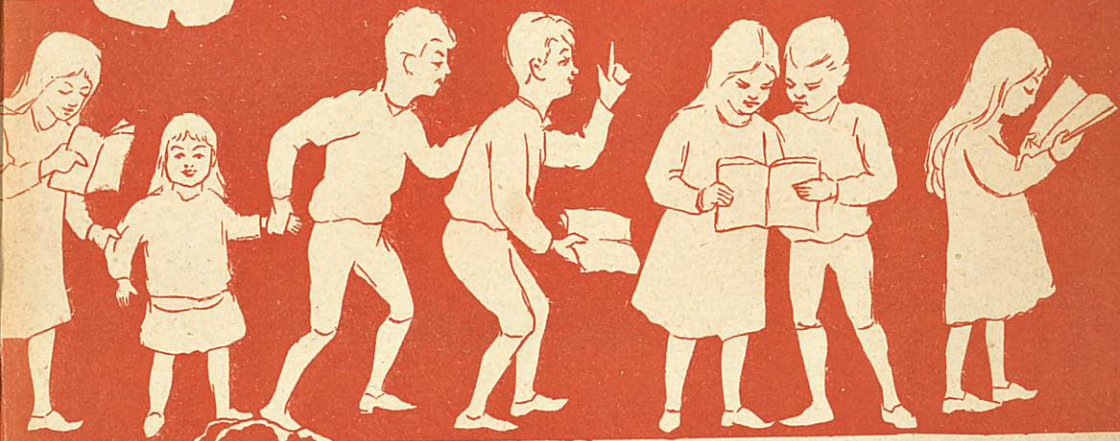

K a 3

PALLEROISILLE ILOKSI

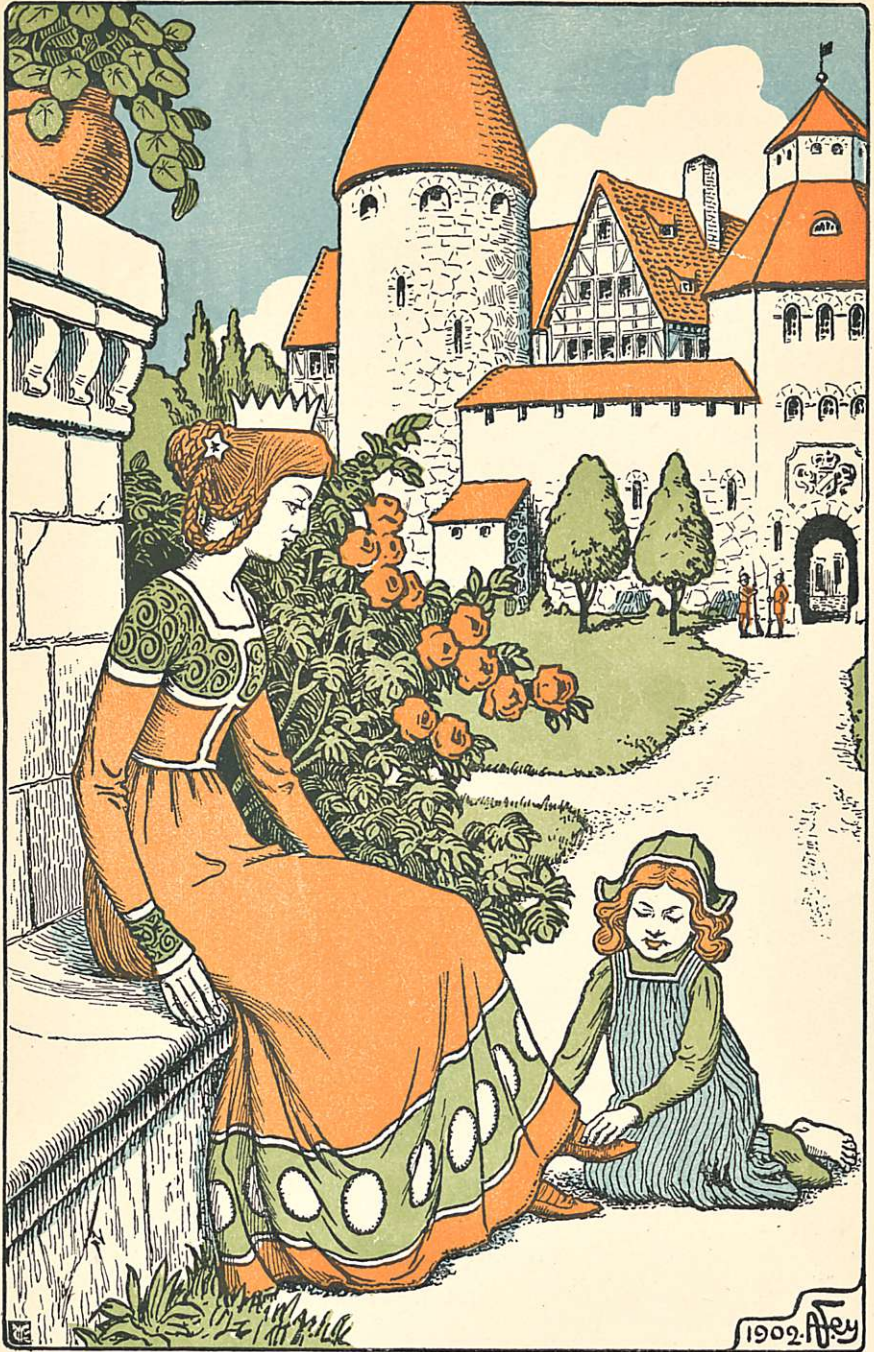
KIRJOITTELI
ALLI NISSINEN.

5:des kirja.

A.F.-eu
95.

PORVOOSSA.
WERNER SÖDERSTRÖM.

Vanhassa linnassa (siv. 68).

PALLEROISILLE ILOKSI

SATUJA JA RUNOJA

KIRJOITTI

ALLI NISSINEN

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM

PORVOOSSA 1902
WERNER SÖDERSTRÖMIN KIRJAPAINOSSA

Palleroisille.

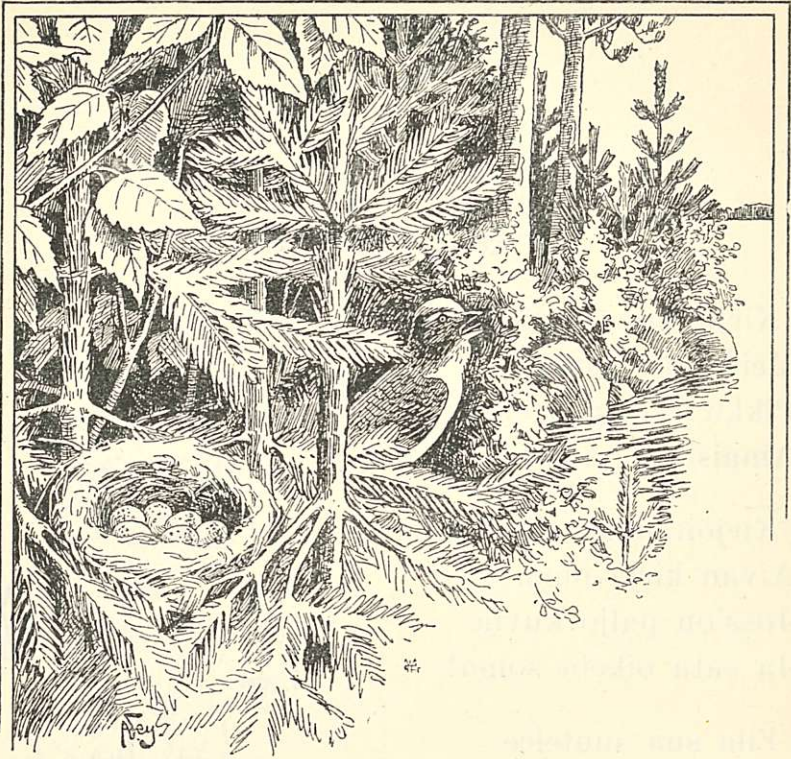
»Kirjoitappas »Palleroiset»
Meille täti kulta!»
Pikku Eila pyytelevi
Ainaisesti multa.

»Kirjoitappas Eilallekin
Aivan kirja oma,
Joss'on paljo kuvia
Ja satu oikein soma!»

»Eila sua suutelee
Ja namut sulle säästää,
Iltasilla kertomasta
Aivan sinut päästää!»

Pikku Eila, pikku Eila,
Nyt mä kerron sulle.
Kerron, kerron lapsuudelle
Kovin kaivatulle.

Linnun pesä.

Aurinko kulki niemen yli, Pesässä asui lintunen
Kulki koko kesän. Ja munia oli kuusi,
Sillä sorjalla niemellä Ja munien sisässä satuja
Mä löysin linnun pesän. Oli soma sarja uusi.

Ne munat oli pieniä,
Ne oli kuin sormenpäitä,
Ja lintu laulaa liversi,
Se lauleli niitä näitä.

Satu Matista.

Matti oli orpo. Isä ja äiti eivät olleet jättäneet hänelle muuta perintöä kuin yhden parin saappaita ja vanhan kanteleen. Matti istui kivellä ahon reunassa ja mietti. Isä oli ollut hyvä ja äiti vielä parempi. Mutta kumpainenkin olivat nyt kirkon mullassa. Vanha Esa oli saanut isän mökin palkaksi siitä, että oli tehnyt kirstun, johon isän ruumis pantiin. Äiti oli jo kuollut vuotta ennen.

Matti istui ja mietti. Nuori hän vielä oli, vasta yhdeksännellä ja nuoremmalta hän vielä näytti, sillä hän oli pieni kuin viisivuotias. Jos pyrkisi rengiksi? Mitähän sanoisivat? Koettaa täytyy, arveli Matti ja läksi astumaan. Keto oli kirjavana kukkasia ja linnut lauloivat puissa tien molemmilla puolin. Matti astui vakavana ja miehekkäänä saappaat toisessa ja kannel toisessa kainalossa. Niin, rengiksi hän tahtoi päästä, rengiksi suureen taloon.

Tien mutkassa tuli mies häntä vastaan.

Matti kumarsi syvään ja rykäsi. Sitte kysyi hän: »Tarvitseeko isäntä renkiä?»

»Mitä?» sanoi mies, sillä hän oli huonokuuloinen.

»Että tarvitseeko isäntä renkiä!» huusi Matti selkä kenossa.

»Jaha, jaha, kenkiä — mitäs kengät maksaa?» sanoi mies tarttuen toisen saappaan varteen.

»En minä näitä myy», huusi Matti. »Mutta minä tahtoisin koittaa olla renkinä. Eikö isäntä ymmärrä?»

»Mitä tarkoitat. Sano kovemmin. Minä kuulen vähän huonosti,» sanoi mies.

»Tahtoisin koittaa olla renkinä!» huusi Matti ja keinutti selkäänsä.

»Soittaa, soittaa, vai niin, vai niin. Mutta en minä sitä sinun soittoasi kuule. Minä olen vähän huonokuuloinen», sanoi mies ja läksi astumaan kädet selän takana.

Reippaana alkoi Mattikin astua edelleen. Hänestä tuntui kuin tie maailmaan olisi alkanut aue-
ta. Hän näki, että hän uskalsi tarjoutua rengiksi.

Nyt tuli hän tien haaraan. Suorin tie paras, ajatteli hän ja astui sitä tietä, joka meni putki-suoraan.

Mutta se tie vei kaupunkiin. Ja siellä ei Matti koskaan ennen ollut käynyt.

»Missä asuu kaupungin isäntä?» kysyi Matti ensimmäiseltä, joka tuli vastaan.

»Kuningasko?» kysyi puhuteltu.

»Missä asuu se, jolla on valta tässä kylässä?» kysyi Matti uudelleen ja kohotti saappaita kainalonsa alla.

»Tuolla kuningas asuu, tuolla korkeassa linnassa mäen päällä», sanoi mies ja viittasi kädelään.

»Kiitos!» sanoi Matti ja kumarsi syvään.

Läpi kaupungin kulki Matti nyt kuninkaan hoviin. Linnan edessä oli suuri harmaa portti ja siitä astui Matti sisälle.

Portin vieressä seisoj joukko poikia. He lukivat erästä pylväässä olevaa ilmoitusta. Matti jäi kuuntelemaan.

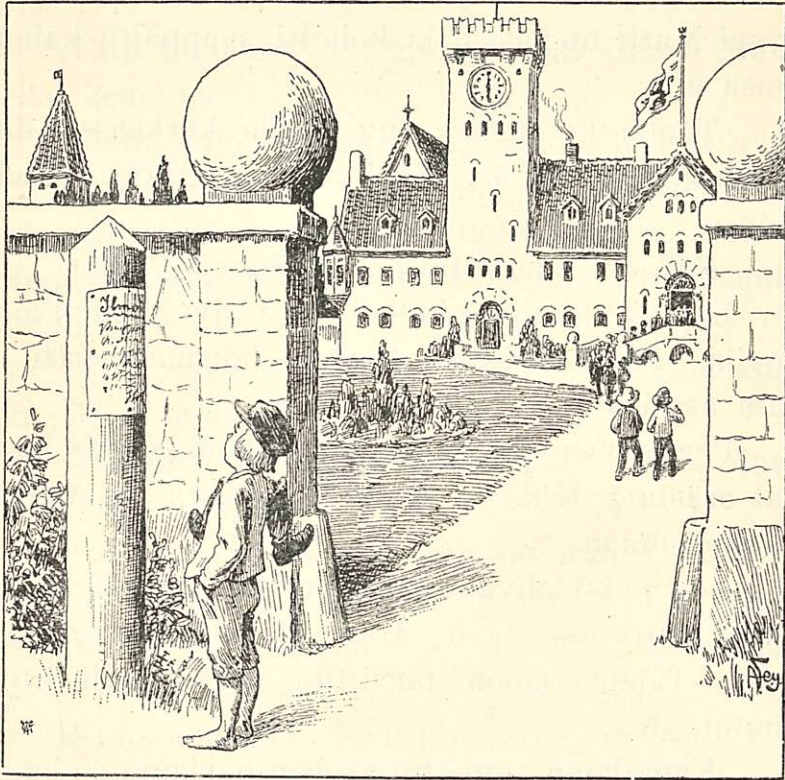
Kun pojat olivat poistuneet ilmoituksen luota, meni Matti lukemaan. Hän oli kuullut aivan oikein. Tähän taloon tarvittiin renkiä. Ilmoitus kuului:

»Kuninkaan samettitohvelien harjaaja on kuollut. Virkaan halulliset ilmoittautukoot kuninkaalle tänäpäivänä kello 6.

Hallitus.»

Juuri samassa löi linnan tornikello 6. Matti alkoi juosta linnaan päin. Suuret ovet olivat auki, niin että hän hetipaikalla pääsi kuninkaan saliin. Siellä seisoj jo suuri joukko poikia kuninkaan ym-

pärillä ja kului kokonainen tunti ennenkuin Matin vuoro tuli. Silloin oli kuningas jo niin väsynyt, että hänen otsansa oli märkänä.

»Kuningas on väsynyt! Ketään ei enää päästetä esiin!» huusi eräs mies, joka seisoi ovella.

»Päästäkää toki minut», sanoi Matti ja ojensi kanteletta ja saappaita miehelle.

»No, sama se!» »sanoi mies. Otti saappaat ja kanteleen Matilta ja päästi hänet esiin.

Matti astui rohkeasti kiiltävätä lattiata pitkin. Kun hän tuli lähemmä kuningasta sieppasi hän lakkinsa pois päästä, kumarsi ja sanoi:

»Hyvää päivää, isäntä!»

»Päivää, päivää, poikaseni!» sanoi kuningas.

»Tarvitseeko isäntä renkiä?» kysyi Matti ja astui lähelle kuningasta.

»Mitä sinä osaat?» kysyi kuningas.

»Kaikkea, mitä minulle opetetaan», vastasi Matti.

»Osaatko valhetella?» kysyi kuningas.

»En», vastasi Matti.

»Miksi niin vihaiselta näytät?» kysyi kuningas.

»Kun tuo herra, joka seisoo sinun takanasi nauraa ja matkii sinua, vaikka olet kuningas.»

»Saat tulla palvelukseeni, Matti. Et ole niin tyhmä, kuin luulin», sanoi kuningas.

»Kyllä sinä näyt yhden ystävän tarvitsevan», sanoi Matti ja istui valtaistuimen juurelle.

*

Eräänä iltana istui kuningas kamarissaan takkavalkean ääressä. Hän oli hyvin väsynyt, sillä hän oli hallinnut koko päivän.

»Matti, tuopas tohvelini!» huusi hän.

Matti juoksi heti tohvelien kanssa paikalle.

»No, mitäs pidät uudesta virastasi Matti?» kysyi kuningas silittäen tyytyväisenä partaansa.

»Ei ole parhaimpia», sanoi Matti. »Mutta parempi on sentään, kun teidän virkanne, herra kuningas!»

»Kuinka niin?» kysyi kuningas.

»Minä saan harjata sitä, mikä minulla on edessä, mutta te saatte kaiken antaa olla harjaamatta.»

»Mitäs sinä tekisit, jos olisit kuningas?» kysyi kuningas.

»Sitä en vielä tiedä, sillä en ole kokenut», sanoi Matti.

Kuninkaan siinä istuessa ja levätessä, kantoi Matti kruunun ja valtikan ja miekan varasto-

huoneeseen sekä järjesteli kuninkaan pöydän siistiin kuntoon.

»Sinä olet ahkera poika, Matti», sanoi kuningas.

»Ei kukaan täällä anna minulle työtä», sanoi Matti.

»Vai niin», nauroi kuningas, »onpas siis joku

täällä, joka työn vähyyttä valittaa! Sinä olet vielä pieni mies, mutta minä annan sulle työtä.»

Kuningas nousi nyt ja haki huoneen nurkassa seisovasta kaapista pienen metalli-kirstun. Se oli täynnä kultarahoja.

»Tänä yönä saat laskea nämä kultarahat ja kirjoittaa tuohon paperille muistiin, kuinka monta niitä on. Mutta jos lasket väärin, niin saat rangaistuksen», sanoi kuningas.

»Kyllä, herra kuningas!» sanoi Matti ja astui kirstun ääreen.

»Ja», sanoi kuningas», jos annat lippaan varastaa, niin sinut mestataan.»

»Jaha!» sanoi Matti ja kumarsi syvään.

Kuningas läksi nyt huoneesta ja toivotti Mattille hyvää yötä. Matti jäi siis yksin.

*

Pitkän aikaa oli Matti jo laskenut kultarahoja. Hän oli latonut rahat korkeiksi torneiksi, joissa oli kussakin viisikymmentä kultarahaa. Kaikki rahatornit olivat pitkässä rivissä pitkin kuninkaan kamarin lattiaa.

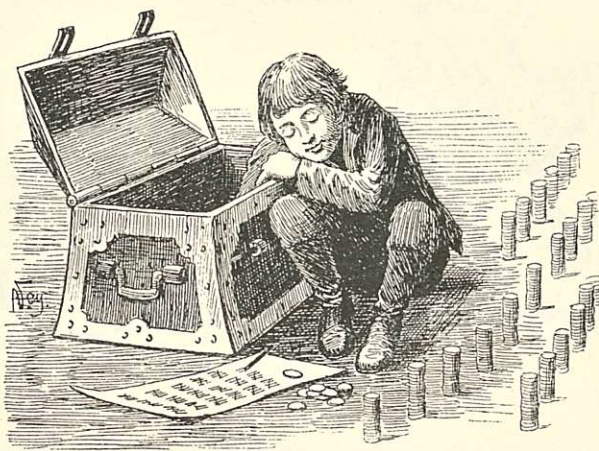
Puoliyö oli jo ohitse. Matin ajatukset menivät sekasin. Yhä hämämmin hän muisti, mitä hänellä oli työnä ja — viimein hän nukkui rahojen keskelle.

Kun hän aamulla heräsi, huomasi hän, että rahat olivat poissa. Ikkuna oli auki revitty. Rosvot olivat siis kulkeneet ikkunan kautta.

Samassa astui kuningas sisälle.

»Hyvää huomenta! Paljonkos oli lippaassa rahoja?»

»Herra kuningas! Lipas on varastettu! En

ehtinyt laskea niitä. Herra kuningas, olkaa nyt hyvä ja mestatkaa minut!»

»Missä ovat rosvot?» kysyi kuningas.

»Sitä ei muut tiedä, kuin he itse», sanoi Matti.

»Minäpä tiedän», sanoi kuningas.

»Missä ne ovat?» kysyi Matti.

»Tuossa ne ovat!» sanoi kuningas ja osoitti ovelle.

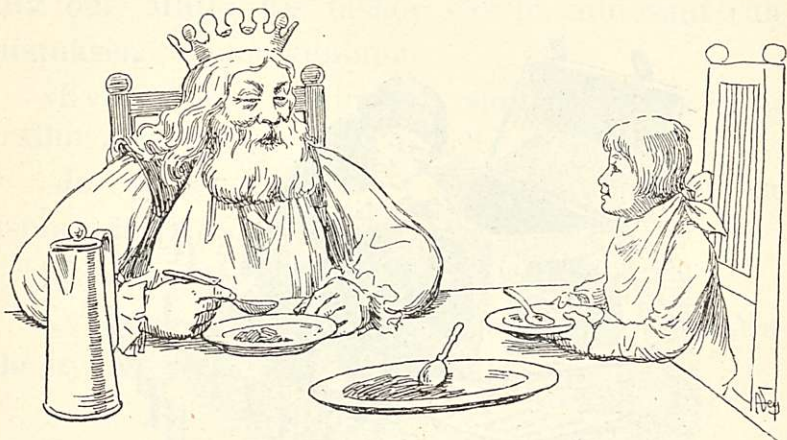
Siinä seisoivat kuninkaan kamaripalvelija ja hovi-

mestari kalpeina ja vapisevina. Kaksi sotilasta oli kumpaakin kiinni pitämässä.

»Vai nuo», sanoi Matti. »No niistä en ole parempaa koskaan ajatellut.»

»Sinä et ole niin tyhmä, kuin luulin», sanoi kuningas.

*

Seuraavana päivänä tuomittiin kamaripalvelija ja hovimestari virkansa menettäneeksi ja heitettiin vankeuteen, koska itse kuningas oli yöllä nähnyt heidän kurjan tekonsa.

Mutta pikku Matti pääsi kuninkaan ensimmäiseksi kamaripalvelijaksi ja sai syödä aina kultaisesta vadista ja istua kuninkaan vieressä.

»Mutta ahkera sinun tulee olla», sanoi kuningas, »ahkera ja huolellinen. Siten ylenet sinä virassa sitä myöten kuin kasvat!»

»Kyllä, herra kuningas», sanoi Matti ja kumarsi syvään kuten hänen tapansa oli.

Ja näin pääsi Matti rengiksi suureen, suureen taloon, johon oli toivonut. Ja aurinko paistoi, linnut lauloivat ja aallot loiskivat iloisina rantaan. Oli sadun kesä.

Mirri.

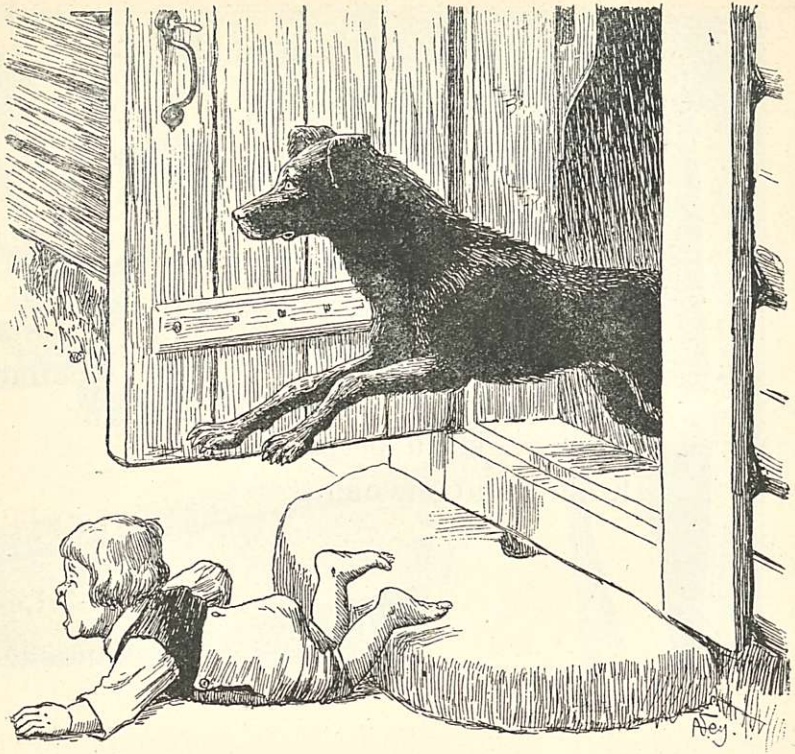
Tyttönen: »Mirri, miksi yhä vaan
Peseydyt sä ainiaan?
Olet sievä, puhdas, hyvä —
Miksi aina peseytyä?»

Mirri: »Lian toki pesen pois,
Tyhmäähän se muuten ois.
Nuolen kaikki kirkkahaksi,
Somaksi ja valkeaksi.

Sitt' on kaikki sievää mulla,
Saatan kaikkialle tulla.»

Niinpä kissa, kerrotaan,
Pääsi arvoon parempaan.
Tupaan pääsi istumahan,
Pankon päälle makaamahan.
Vielä joskus sylihin,
Mukaan lasten leikkeihin.
Näin on kissa pesollaan
Kohottanut arvoaan.

Musti.

Musti makasi tuvan ovensuussa leveällä silta-palkilla, johon aurinko paahtoi akkunan täydeltä. Kärpäset hyrisivät ympärillä ja orsilta leveni tu-paan tuoreen heinän ja pihkalehtien haju. Mustia kovin väsytti. Hän oikaisi säärensä suoraksi, kel-lahti kyljelleen ja painoi silmänsä kiinni.

Ulkoa kuului isännän ääni. Musti hyppäsi ylös, paiskasi tuvan oven selälleen ja riensi ulos. Mutta samassa kuuli hän kauhean huudon. Pikku Lassi oli ollut oven takana ja kaatunut Mustin töytäksestä kumoon. Isäntä riensi paikalle. Emäntä selitti, että tuo Musti ryökäle sen teki.

Musti pyrki nuolemaan Lassin veristä otsaa, mutta emäntä potkasi sitä kuonoon, niin että nahka irtausi.

»Tuleppas tänne vielä, ilkiö!»

Musti luimisti korviaan, katsoi etäältä emäntään ja ulisi.

»Hiljaa koira siinä!» huusi emäntä, otti Lassin syliinsä ja meni tupaan lyöden oven jäljessään kiinni.

Isäntä otti kepin porstuan nurkasta ja lähestyi Mustia antaakseen sille selkään. Musti kyyristyi maahan, laski verisen kuononsa etukäpälöitten väliin ja katsoi isäntäänsä surullisin silmin.

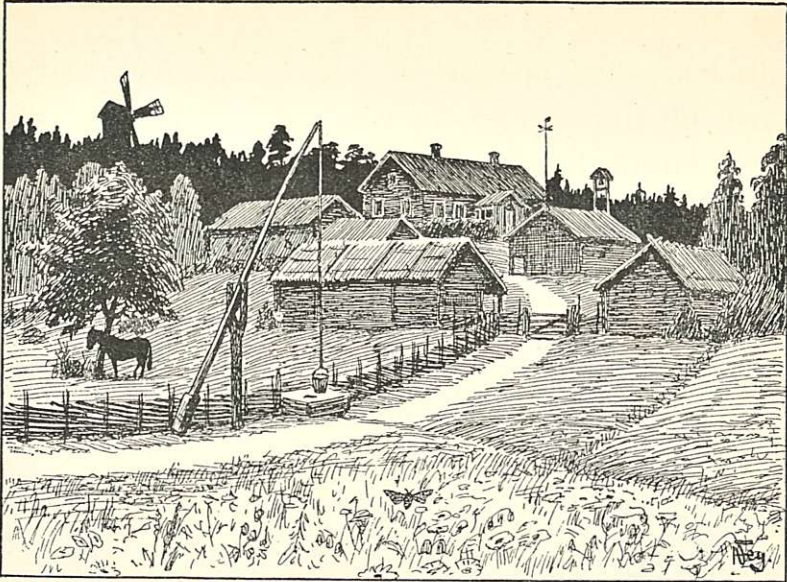
»Vai sinä lasta sillä lailla revit! Kyllä minä sinut opetan!» ja isäntä kopisti keppiä lattiaan.

Musti katsoi isäntää silmiin. Eikö isäntä ymmärtänyt tuota katsetta? Eikö?

Musti katsoi ja katsoi, uskalsi vihdoinkin kohottaa ruumistaan ja hiipi kyyryssä lähemmä. Isäntä viskasi kepin porstuan nurkkaan ja meni talliin. Musti jäi porstuaan ja nuoleskeli siellä käpälänsä,

silitellen sillä särkynyttä kuonoaan. Hänen miensä oli niin alakuloinen ja akea. Kärpäset surisivat ympärillä, tuvasta kuului emännän ja Lassin ääni. Tallissa hirnahteli ruuna iloisesti, isännän sitä ruokkiessa. Isännän askeleet kuuluivat pihalle asti.

Musti nousi, juoksi nopeasti tallin ovelle ja katsoi sisään. Jospa hän vaan osaisi puhua!

Yöperhon ajatuksia.

Nyt on kesäyö. On kesän ihanin hetki. Kaikki luonnossa on hiljaa. Aalto lepää, puut eivät huoju, lehdet eivät lipata. Hevonen seisoo hiljaa haassa puun alla, lehmä lepää lehdon reunalla, linnut nukkuvat pesissään. Ihmiset nukkuvat. Talo nukkuu. Ovet ovat kaikki kiinni. Portti on suljettu.

Jumalan juhlallinen valo leviää yli maan, hiljaa, huomaamatta. Ei tuulen henkäystä tunnu, ei aurinkoa, kuuta eikä tähtiä näy. Ihanaa! Elämä on ihanaa.

Yksin liitelen minä tässä kukkaisen kedon poikki. Kukat nukkuvat, ruoho lepää. Mikä sulous tuollaisella hiljaisella niityllä on! Autuus verraton.

Kaikki on kuin satua. Olenko maailmassa? Ihanuus, sulous, autuus!

Koulutie.

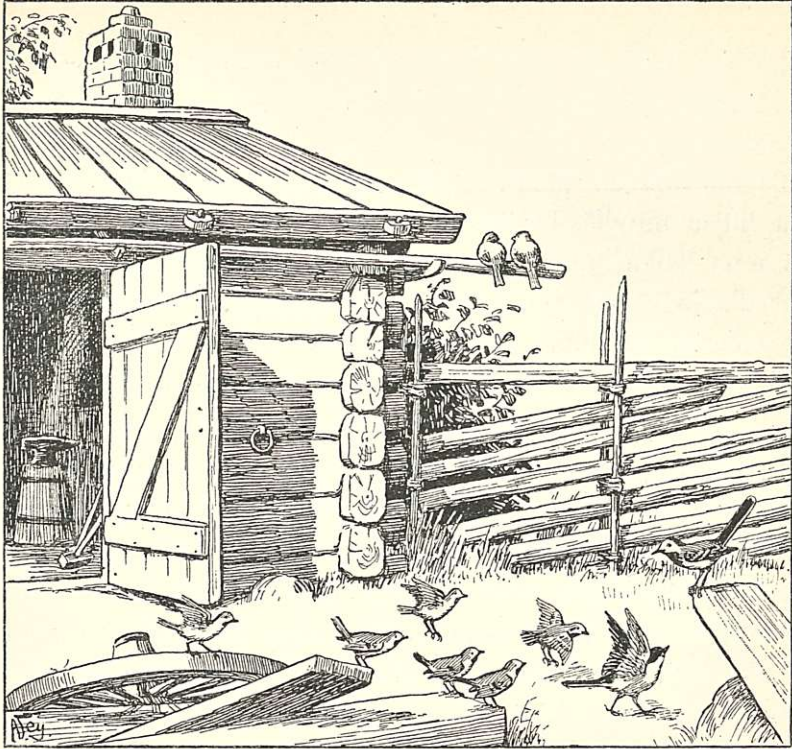
Kun talven tuiskut vinkuu
Ja tuovat kylmyyttään,
On tie niin pitkä kouluun,
On pitemp' entistään.

Keväällä käki kukkuu
On lämpö suloinen,
Ja tiekin kouluhun on
Lyhemp' kuin entinen.

Mut pitkä tie ei sille
Ken tahtoo oppia.
Mielellään keväät, talvet
Hän käypi koulussa.

Kaksi perhettä.

Pajan vieressä oli tiheä pensaikko, jonka keskeltä kohosi korkeammalle pari tuuheata koivua. Näissä koivuissa visertelivät kesäisin ahkerasti pikku lintuset. Seppä, joka pajan omisti, oli tästä hyvin mielissään ja takominen kävi häneltä sitä paremmin, kuta ahkerammin linnut puissa laulelivat.

Näiden puiden juurella tässä tuuheassa pensaikossa oli kerran pieni västäräkin pesä. Siellä oli kuusi munaa. Västä-

räkki-äiti vartioitsi niitä ahkerasti ja västäräkki-isä liiteli sinne ja tänne ympäristöllä katsellen, oliko jokin vaara tulossa. Mutta vaaraa ei näkynyt eikä kuulunut missään. Tuuli humisi rauhallisena puiden latvoissa, ruoho ja kukkaset keinuivat hiljaa niityllä, karjan kellot kilkattivat metsässä ja sepän vasaran kalke kuului pajasta. Varpunen istui pajan katon harjalla ja kysäsi, mitä naapurille kuuluu. Västäräkki kertoi kohteliaasti kuulumiset ja kyseli ystävällisesti varpusen vointia. Hän ei varpusta halveksinut, vaikka lintujen-käräjissä västäräkit istuivatkin kolmea oksaa ylempänä häntä.

»Vai kuusi munaa», sanoi varpusen kuulumiset kuultuaan. »Kylläpä tulee sitte suvun lisää koko joukko. Ja on siinä työtä kasvattajalla.»

»On niinkin», vastasi västäräkki. Mutta itsekseen hän ajatteli, että mitähän varpusenkin lasten kasvatuksesta tietää. Ei ikinä mitään tiedä omista lapsistaan, mutta juoruaa vaan muiden asioita.

Varpusen puhdisteli siipiään, hioi nokkaansa harjahirteen ja kallisteli päätänsä. Luuli varmaankin, että kutsuttaisiin kummiksi. Mutta västäräkki rupesi puhumaan kauniista ilmasta, hyvistä heinänsiemenistä ja paljoista hyttysistä.

Samassa tuprahti paksu savu pajan piipusta katolle. Molemmat linnut pyrähtivät lentoon.

Västäräkki-isän palattua kotiin, olivat kaikki poikaset jo tulleet munasta. Hiljaa lepäsivät ne kaikki pesän pohjalla ja västäräkki-äiti koetti peitellä niitä voimiensa mukaan pesän pehmoisiin untuviin.

Kun kaikki lapset olivat nukahtaneet, läksivät isä ja äiti ruoan haentaan. Ja kun he palasivat, ojentui pesän reunalta heitä vastaan kuusi pientä nälkäistä suuta.

Isältä ja äidiltä kuluivat päivät iloisessa hyöriässä ja ruoan hankkimisessa. He tuskin ehtivät huomata, miten nopeasti pojat kasvoivat ja varttuivat.

»Milloinkahan västäräkit alkavat poikiaan lentoon opettaa», sanoi varpui-emo eräänä aamuna miehelleen.

»Jaa, jaa», sanoi herra varpunen. »Kyllä kai se pian nähdään!» Hän pöyhisti rintaansa kuin mikäkin herra. Kuka olisi uskonut hänen äskettäin nokkineen rikkaläjässä.

Varpui-emo lensi pajan harjalle ja katseli ympärilleen. Pajan ovella kengitettiin hevosta ja miehet puhelivat siinä keskenään. Varpui-emo pyrähti kärryille ja alkoi kärryjen pohjalta noukkia heinäsiemeniä.

Samassa lensi aidan seipäeseen västäräkki-äiti. »Hyvää päivää, rouva!» huusi hän ystävällisesti: »Enpä ole nähnyt teitä pitkään aikaan. Kuinka voi pikku varpaanne? Joko se on parantunut?» Hän oli aina niin puhelias ja ystävällinen, ettei parempaa voinut pyytää.

Varpui-emo lensi aidan päälle, katseli västäräkkiä ja sanoi: »Kiitoksia kysymästä! Kyllä varvas jo terve on.» Näki selvään, että hänellä oli jotain mielessä. Höyhenet liikkuvat niin omituisesti nokan juuressa.

»Kaunis ilma tänään!» sanoi västäräkki.

»Vähän kylmä,» vastasi varpunen.

Molemmat hijoivat nyt nokkaansa hetkisen. Sitte nosti varpunen päänsä ja sanoi päättävästi:

»No, jokos teidän lapsenne on kastettu?»

»Jo ne eilen kastettiin ja huomenna ne viedään lentoon», sanoi västäräkki viattomana.

»Vai jo kastettiin, vai jo kastettiin! No saako luvan kysyä, ketkä oli kummeina?»

»Lehtokerttu tuolta ojanvarrelta, västäräkki, joka asuu naapuritalon aitan luona ja rantaniityn leivo», vastasi västäräkki.

»Niin, niin, paljaita ylimyksiä, paljaita ylimyksiä! Ja meidän ukko kun arveli, että naapureja muistettaisiin» ... sanoi varpunen happamasti.

Nyt tuli västäräkki niin hämilleen, että hänen piti lentää toisen seipään nenään. Hän ei tietänyt mitä sanoa.

Mutta samassa ryöpsähti varpunen lentoon. Suoraa päätä lensi hän kotimökille ja oli sinne tultua hyvin uhoissaan.

»Tiedätkös!» huusi hän miehelleen. »Naapurissa on pidetty jo ristiäiset ja siellä on ollut vaan ylimyksiä, vaan ylimyksiä. Naapureita — hui, hai! mitäs niistä!»

»Jaa, jaa!» sanoi herra varpunen. »Kaikki on kestävä, kaikki on kestävä!» Hän pöyhisti jälleen rintaansa niin että näytti oikein mahtavalta.

Kun västäräkit seuraavana päivänä opettivat poikiansa lentämään, istuivat varpuset pajan räystäällä selin sinne päin. He tahtoivat tehdä harmia harmia vastaan.

Mutta västäräkit eivät sitä huomanneetkaan, niin paljo oli heillä puuhaa pienten poikasiensa kanssa. He häärivät ja hyörivät hikipäässä kunnes saivat kaikki kuusi lentoon.

Ja sitte lensivät he kaikki, isä, äiti ja lapset kauas pelon toiselle puolelle. Herra varpunen katseli toisella silmälään heidän jälkeensä.

»Jaa, jaa!» sanoi hän. »Kyllä siinä on tietämistä tuolaiselle laumalle oikeita tapoja opettaa!»

Varpui-emo olisi niin mielellään lentänyt heidän jälessään, nähdäkseen, miten he käyttäytyisivät, mutta hän ei löytänyt mitään syytä sinne päin lähteä. Hänestä oli niin ikävää, niin ikävää.

Monena päivänä sen jälkeen istuivat varpuset pajan räystäällä ja katselivat västäräkin pesälle päin. Mutta sieltä ei kuulunut mitään.

»Ne ovat kai muuttaneet», sanoi varpuis-emo erään keran viitaten nokallaan västäräkin pesään päin.

»Ne ovat kai muuttaneet», sanoi herra varpunen ja pöyhisti rintaansa, kuten hänen tapansa oli.

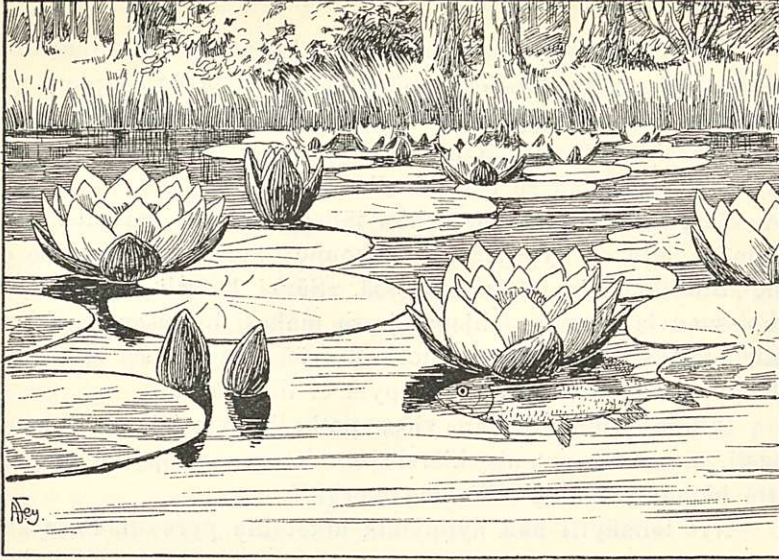
Kestit.

Heipparalla, männyn alla
 Meill' on koti soma.
 Se on Heikin sekä Annin
 Aivan ikioma.

Seinät havunoksista
 Ja sammalesta saumat,
 Käpylehmät karjana
 Ja urpu-lammaslaumat.

Savesta on vehnäleipä,
 Marjat sokurina,
 Koivun lehdet kuppeina
 Ja kivet kastrullina.

Kahvina on sadevettä,
 Kermana on jälttää;
 Sepä meidän kodissamme
 Vallan hyvin välttää.

Särki ja lummekukka.

Särki asui metsälammen liejuisella rannalla. Hän oli vielä nuori. Suuriin syvyyksiin ei hän ollut uskaltanut lähteä, mutta rannankivet ja liejukon kuopat oli hän tutkinut tarkoin sekä silmillään että suullansa. Kun kevät tuli, jää sulii ja vesi paisui yli rantaniittyjen, ui särki aina niitty ladolle asti ja arveli hiukan ruveta asumaan ladonsillan alle muutaman heinätukon viereen, jonka vesi oli säästänyt pois huuhtomatta. Mutta muutamien päivien kuluttua laskeusi vesi, ja särki voi vaan etäältä katsella entistä ihannepaikkaansa. Kerran kun hän juuri hypäsi vedestä ilmaan sitä katsoakseen, tuuppasi joku häntä kylkeen.

»Kuka siellä?» huusi särki ja löi pyrstöllään vettä niin että läiskähti.

Mutta vastausta ei kuulunut. Särki luuli, että se oli ollut kiiski ja sukelsi nopeasti pohjaan leikinlaskijan perästä.

Mutaista pohjaa tarkastellessaan huomasi hän siinä kummallisen nyppylän, jota ei siellä ennen ollut. Hän tuuppasi sitä kuonollaan, löi sitä pyrstöllään ja survasi sitä kyljellään, mutta se ei liikahtanut paikaltaan. Elävä se ei ollut, eikä se ollut kivikään. Mikähän se mahtoi olla?

Seuraavana päivänä ui hän jälleen samalle paikalle. Hän huomasi, että se nyppylä oli kohonnut korkeammalle. Se eli siis. Sillä oli siis jotain mielessä. Särki katseli sitä puoleksi vihoissaan ja asettui pohjaan, jossa makasi hiljaisena, teesken- nellen itsensä kuolleeksi. Puolet päivää hän makasi siinä kyljellään odotellen, mutta se nyppylä ei liikahtanut.

Silloin ponnahti hän ylös, potkasi pyrstöllään voimakkaasti, niin että ruumis kiersi ison kaaren nyppylän ympäri. Sitte hän taas katsoi. Ei elon merkkiä.

Nyt läimäytti hän nyppylätä aikalailta pyrstöllään ja katsoi sitte taaksensa. Nyppylä vapisi hiljaa — sitte oli kaikki taas ennallaan.

*

Tästä päivästä alkaen kävi särki joka päivä tällä paikalla. Hän teki havaintoja. Hän oli huomannut, että nyppylä kohosi päivä päivältä, kohosi niin, että oli kohta järven pinnan tasalla.

Mitähän se aikoi? Mitähän sillä oli mielessä?

Särki asettui sitä hyvin lähelle, painoi päänsä aivan sen latvaan kiinni. Se muistutti hyvin pientä mateen poikasta, mutta sillä ei ollut suuta, eikä silmiä, eikä edes tuntojouiakaan.

Hän tuuppasi sitä, tuuppasi kuonollaan useita kertoja ja ui sitte pois, ajatellen tutkimustensa tuloksia.

*

Eräänä aamuna, kun aurinko kirkkaasti paistoi veden kalvoon, oli särki erittäin iloisella mielellä. Hän hyppeli veden pintaa pitkin ja leiskutti pyrstöllään, hän teki kuperkeikkoja vedessä ja ui kilpaa toisten pikku kalojen kanssa.

Aurinko oli kohonnut korkealle taivaanlaella, kun hän saapui vanhalle, tutulle paikalleen.

Mitä oli tapahtunut? Nyppylä oli kasvanut yli veden kalvon ja sen päässä veden pinnalla näkyi suuri pallo. Särki hyppäsi ilmaan nähdäkseen paremmin. Jotain valkoista vilahti silmiin. Oli kuin nyppylä olisi laskenut leikkiä sären kanssa. Särki hyppäsi uudelleen suuren kaaren nähdäkseen paremmin. Aivan oikein! Siellä oli kukka ja se nauroi särelle, nauroi vasten silmiä.

Mutta särki ei voinut sille suuttua. Se oli niin kaunis. Hän ui sen alle, leiskautti sitä pyrstöllään ja katsoi taaksensa. Se keinui kauniisti aalloilla. Se oli niin hyvä. Särkeä nau-ratti itseksensä.

Muita pieniä kaloja tuli lähelle. Särki läksi uimaan pois päin, osoittaakseen, ettei siinä mitään pysähdyttävää ollut. Mutta jonkun matkan päässä kääntyi hän taas takaisin, ui lum-mekukan alle ja siveli kuonoaan sen sileään kalvoon. Se oli ikäänkuin hänen omansa tuo kukka. Hän sen oli kasvattanut, hän sitä oli suojellut.

Siihen lummekukan alle oli hänen matkansa jokaisena kesäpäivänä. Siinä hän iloitsi ja leikitteli.

Pian kasvoi siihen suuri metsä samanlaisia kukkasia. Kun aallot kävivät, nuokkuivat kukkaset hiljaisesti niiden mukana. Mutta alhaalla aalloissa pyörästeli iloisena särki. Tämä kaikki oli hänen metsäänsä. Ne olivat hänen kukkasiaan ja hänen leveitä lehtiään. Ja koko kesä kului vaan alituudessa ilossa ja onnessa.

Jos vaara väijyy.

Poika: Kuule, sisko, kuinka soivat
Metsän sinikellot,
Katso kuinka vihertävät
Kauniisti pellot.

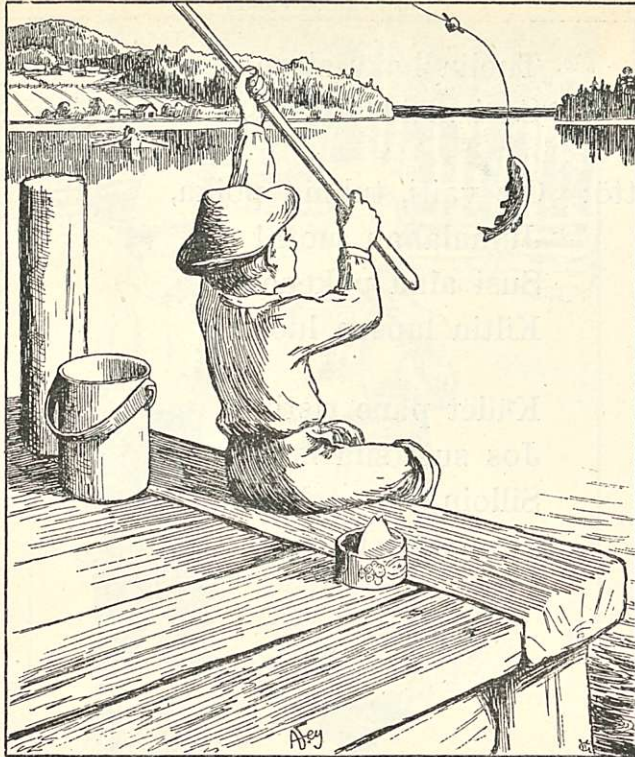
Leikkiänsä rannikolla
Kalaparvet lyöpi.

Tuolla haka-aituuksessa
Susi meidät syöpi.

Tyttö: Ole vaiti, tuhma poika,
Jumalahan luota!
Susi aina pakenevi
Kiltin lapsen luota.

Kädet pane ristihin
Jos susi sua kohtaa,
Silloin valo taivahinen
Silmistäsi hohtaa.

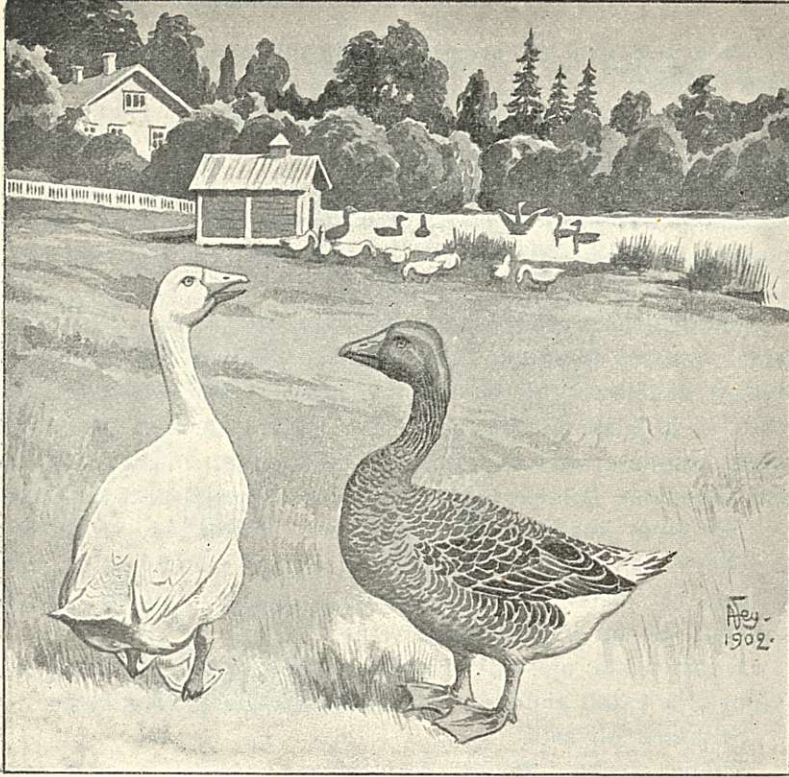

Onneton.

»Hoi, kala, sieltä riennä sä pois,
Tuo koukku surmaksi sulle ois!
Jos nielet sen, kurkkuus se tarttua voi
Ja tuskaa sulle tuottavi, oi!
Etkö huomaa poikaista rantasella,
Hän sua tahtovi houkutella!»

Mut kala neuvosta huolii viis,
On viisahamp' mielestään itse siis.
Ja katsovi poikaa, luulevi vaan,
Hän istuvi ilman aikojaan.
— Näin tarttuvi syöttihin reippahasti,
Ja iloisna potkivi maalle asti.

Hanhien kesken.

(Aihe Sturmilta.)

Ilma oli ihana. Aallot loiskivat herttaisesti rantaan ja auringon valo välkkyi niiden kupeissa. Puut kartanon ympärillä huojuivat hiljaisesti ja niitty alempana levitti kaikkialle ihanan tuoksunsa.

Pikku lintuset leikkivät niityn ruohikossa ja etsivät sieltä matosia. Perhoset pyrähtelivät kukasta kukkaan ja mettiäiset mettä kokoilivat. Heinäsirkka sirisi mehevimmillä mättäillä ja sudenkorento lentää suhahteli angervasta toiseen.

Kukat olivat kaikki kaunehimmillaan ja niistä leveni ilmaan ihana, raukaiseva tuoksu. Heinät alkoivat heilimöidä Palleroisille iloksi V.

kuumassa helteessä ja angervien kukat olivat hohtavan valkoiset.

Pihan toisella puolella oli hanhien mökki ja hanhi-mökin vieressä vähäinen lammikko.

Hanhimökissä oli paljo asukkaita. Kaikki asukkaat olivat kaunista ja kunnianarvoista hanhen sukua, mutta siellä vallitsi kuitenkin joku rajoitus, jota eivät ulkoapäin tulleet heti huomanneetkaan.

Luultiin näet yleisesti, että kaikki hanhet ovat yksinkertaisesti hanhia, ei mitään muuta. Kun hanhet ylpeän ja itse-tietoisena näköisenä käyskentelivät vähän etäämmällekin, niin herätti se hiljaista kunnioitusta. He astuivat arvokkaasti, kuin vanhat kunnia-arvoiset rouvat, ja kallistuivat hiukan molemmille kupeilleen ikäänkuin vaatien suurempaa tilaa kävelyilleen.

He olivat kunnioitettavia eläimiä. Mutta väri, se oli yhden tekevä. Monet pitivät harmaita hanhia kauneimpina, monet taas valkoisia. Mutta koskaan ei asiata millään tavoin ratkaistu. Se oli yhdentekevä.

Mutta toista ajattelivat hanhet itse. Heissä oli suuri sukylpeys, ja aateli sielläkin piti itseään toisia parempana.

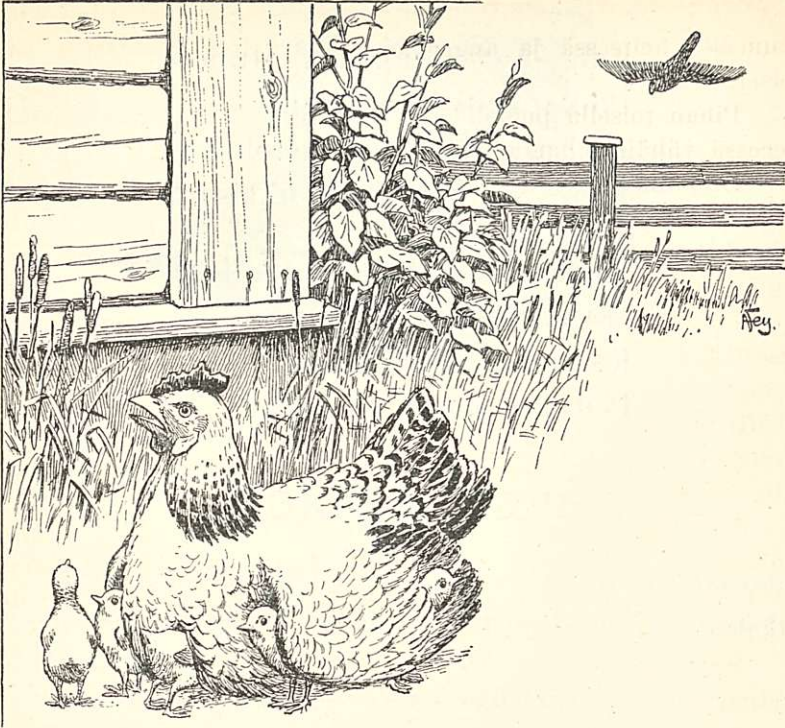
Sellainen oli asia.

Tuona samana päivänä, josta alussa kerroimme, astui eräs iloinen ja hyväntahtoinen harmaa hanhi valkoisen hanhen luo ja sanoi hänelle:

»Ystäväni! Menkäämme kävelemään tuonne kauniille, viheriälle niitylle. Luulenpa, että näytämme oikein somilta viheriäisen ruohon keskellä. Yksin on hauska kävellä, mutta kahden on vielä hausempi. Tuletko ystäväni!»

Valkoinen hanhi katseli harmaaseen ylenkatseellisesti ja vastasi:

»Ei, minun täytyy kieltäytyä. Käyn kävelemässä vaan sellaisten kanssa, jotka ovat minun arvoiseni. Jos näyttäytyisin sinun kanssasi julkisesti, tuottaisi se minulle vaan häpeää. — Totta on: minäkin olen hanhi, kuten sinä, mutta tiedä: minä olen aatelishanhi.»

Kesällä.

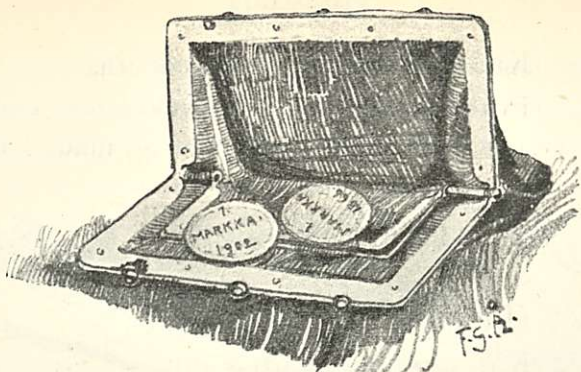
»Tulkaa, tulkaa, rientäkää
Piilohon petoa väijyvää,
Tuolla, jo tuolla hän leijailee,
Teitä mieluisin mittaelee!»

Haukka ilmassa leijuvi vaan;
Kana näin huutavi poikiaan.
Poikaset piilohon piipertää,
Äitinsä siiven alle pää.

Kana nyt hiljaa kaakottaa,
Poikaparvea komentaa:
»Hiljaa, hiljaa nyt pienokaiset,
Vaara on ohitse lapsukaiset!»

Silloinpa laukaus pamahtaa,
Haukka ilmasta putoaa.
Kanaemo se hädissään
Peittävi pieniä siivillään.

Kaksi rahaa.

Kaksi markan rahaa viettivät kerran yönsä samassa rahakukkarossa. Toinen oli vanha ja kulunut, toinen vielä sangen uusi ja kirkas.

»Hyvää iltaa, naapuri!» sanoi uusi raha.

»Jumal' antakoon!» vastasi vanha.

»Mitäs naapurille kuuluu?» jatkoi nuori.

»Kuuluuhan minulle paljokin. Kuten näet, olen jo vanha ja kulunut. Matkallani maailmassa olen paljo nähnyt ja paljo kokenut.»

»Olisipa hupaista kuulla jotakin, jos huolisit minulle kertoa tässä kahden ollessamme», sanoi nuori.

»Voisihan tuota kertoakin, siinähan aika kuluisi. Mutta mitäs kertoisin?»

»No, oletko ennen tässä kukkarossa ollut?»

»Tässäkö kukkarossa? Olen kyllä. Kerran olin täällä yhden kultarahan kanssa yhtäaikaa; mutta siitä on nyt jo monta vuotta. Silloin muistan selvästi, minne jouduin ja siitä voin sinulle kertoa.»

»Olen utelias kuulemaan», sanoi uusi raha.

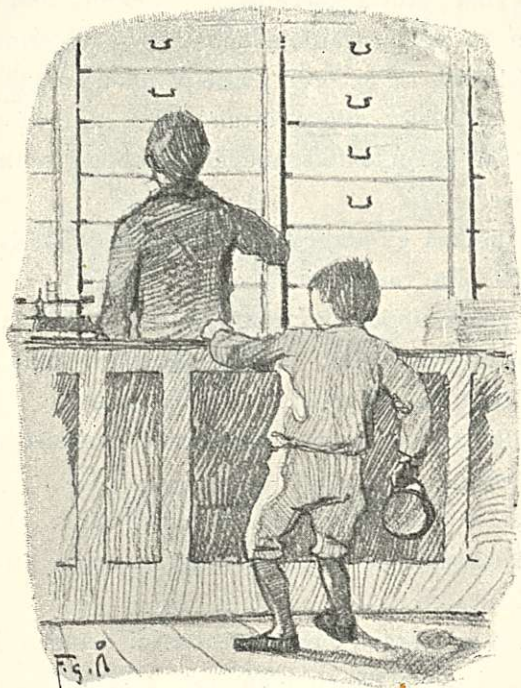
»Pari päivää olin maannut tässä kukkarossa erään kultarahan vieressä, jota en ole sen koommin tavannut, kun muuta-

massa kadun kulmassa kukkaro avattiin ja minut pistettiin laihaan kouraan. Siellä puristettiin minua niin, että tulin aivan hikiseksi ja vihdoin minut asetettiin pienen, pimeän kamarin pöydälle. Siinä pöydällä oli minun vieressäni joukko viiden ja

kymmenen pennin lantteja. Pöydän ääressä istui eräs sokea vanha vaimo ja hypisteli meitä sormillaan.

Näin, miten kasvonsa kirkastuivat, kun hän sai minut käteensä. Ja pian tunsin kuuman kyyneleen vierähtävän pinnalleni.

Hän puki nopeasti päällensä, kätki minut pieneen kukkaroon, joka hänellä oli taskussaan ja läksi ulos.

Vähän hetken perästä otti hän minut jälleen kukkarosta ja ojensi minut sairaalle, vanhalle vaimolle, joka makasi vuoteen omana erään pesutuvan nurkassa.

»Tuossa», sanoi hän ja hänen kasvoillaan oli outo loiste, »Jumala on sen varmaankin minulle antanut. Nyt annan sen

sinulle, joka olet suuremmassa puutteessa. Jumala siunatkoon sen monin kerroin kädessäsi!»

»Silloin minä olin niin onnellinen. Sokea vaimo oli minut onnelliseksi tehnyt.»

»Oletko joskus toiste ollut onnellinen?» kysyi uusi raha.

»Olen kyllä. Mutta kerran olin onneton. Silloin makasin erään puodin kauppapöydällä, johon myyjä oli minut unhottanut. Näin selvästi, miten eräs pieni poika minua katseli. Pelkäsinkin kovin, että hän minut ottaisi. Ja niin kävikin. Kun puodin omistaja kääntyi toisannepäin, sieppasi poika minut ja pisti taskuunsa.

Oi, sitä hetkeä en unhoita. Pintani välkähteli vihasta ja surusta. Minä olin varastettu!

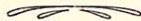
Poika juoksi nopeata vauhtia katua pitkin ja vei minut makeiskauppaan, jonne jäin. Voi, miten minä surin pojan tähden! Tämä on koko elämäni surullisin muisto.»

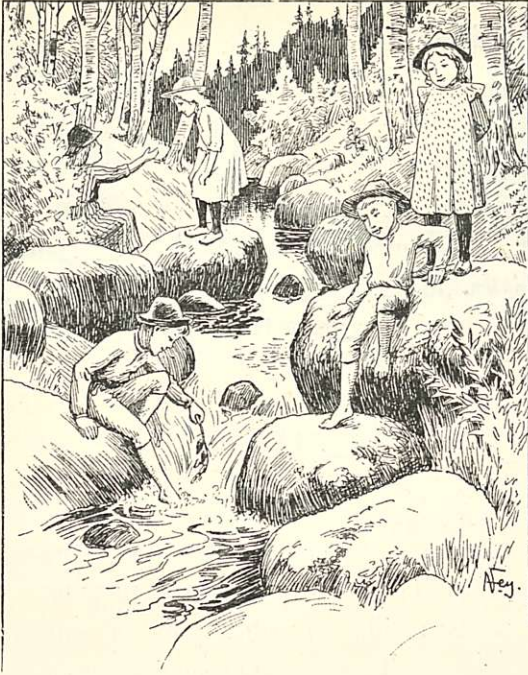
»Vai sellaista meille voi tapahtua», huokasi nuori raha hämmästyksissään.

»Sellaista voi tapahtua», sanoi vanha raha. »Se on synti, joka sitä aikaansaa. Ja synti on sekä nuorten että vanhojen pahin vihollinen.»

Nuori raha vaiken. Hänestä tuntui elämä niin peloittavalta. Mikä oli oleva hänen elämänsä kokemus? Tuliko siitä surua tai iloa.

Ehkä sinä olet tämän rahan kohdannut. Kuinka olet sitä käyttänyt?

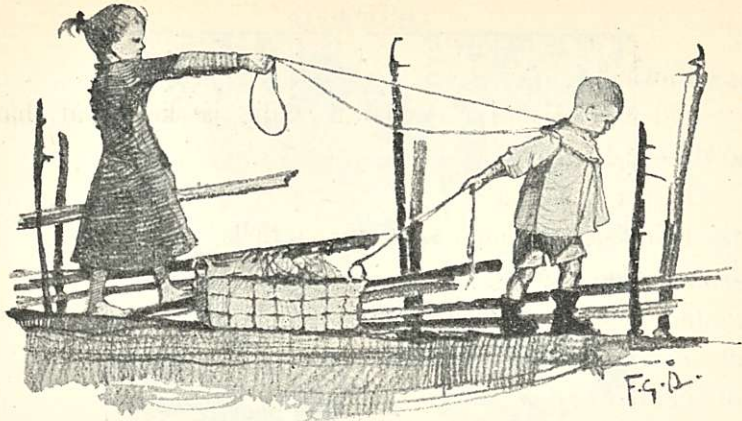

Puro ja lapset.

Puro hyppivi kiveltä kivellen,
Vaan lapset ne hyppivät myötä;
Puro pieni laulavi iloiten,
Mut laulu on lastenkin työtä.

Puro riemuin laulavi: lal-lal-laa,
Kun lapsia nähdä saapi.
Ja lapset laulavat: lal-lal-laa,
Se puroa huvittaapi.

Puro pieni leikkivi iloiten,
Mut lapset leikkivät kanssa.
Näin puro ja lapset toisilleen
Ain jakavat riemujansa.

Lapset.

Augusta ja Hannes leikkivät. Hannes veti perässään isoa kaksi korvaista vasua ja Augusta kuskasi. Vasussa heillä oli heiniä. He olivat tulevinaan niityltä.

»Niin, kyllä meillä on paljon työtä ja vaivaa», sanoi Augusta, nelivuotias. »Täytyy vetää heinät latoon ja syöttää ne eläimillä.»

»Työttää eläimillä», sanoi Hannes, joka ei ollut vielä kahta vuotta täyttänyt. »Työttää eläimillä», sopersi hän uudelleen ja mennä löntysteli eteenpäin saappaanvarret slytyssä.

»Niin, meillä on viisi lehmää, kolme lammasta, seitsemäntoista sikaa ja kahdeksan lasta. Lapsista on nyt viisi kipeänä ja seitsemän tervennä», sanoi Augusta.

»Teittämän tervennä», uudisti Hannes taas myöntävästi vetäen vasuaan.

Tulivatpa tuosta aitavierelle, niin Augusta kiinnitti hevonsensa ohjasperistä aitaan ja meni itse istumaan kivelle tien viereen.

Siellä olivat ennestään kaupungista tulleet, vieraat tädit istumassa ja Augusta pääsi jutteluun.

»Päivää!»

»Päivää, päivää!» vastasivat tädit ja kättelivät häntä ystävällisesti.

»Istukaa emäntä!»

»Kiitoksia. Huono siivo tuolla tiellä!»

»Niin on. Mitäs emännälle kuuluu?»

»Ei tuota mitään erinomaista, mitä vaan teille?» vastasi Augusta nostaen kätensä poskelleen.

»Kuinka emännän lapset voivat?»

»Hyvästi ne voivat, vaikka seitsemän on kipeänä ja yhdeksän on terveenä.»

»Vai niin. Kuinkas monta lasta emännällä on?»

»Viisi. Minulla on niin hyvä hevonenkin. Sillä käyn aina Helsingissä.»

»Vai käy emäntä Helsingissä. No, kuka lapsia hoitaa sillä aikaa?»

»Lapset nukkuvat kello kolmeen, niin sillä aikaa ehtii käydä hyvästi.»

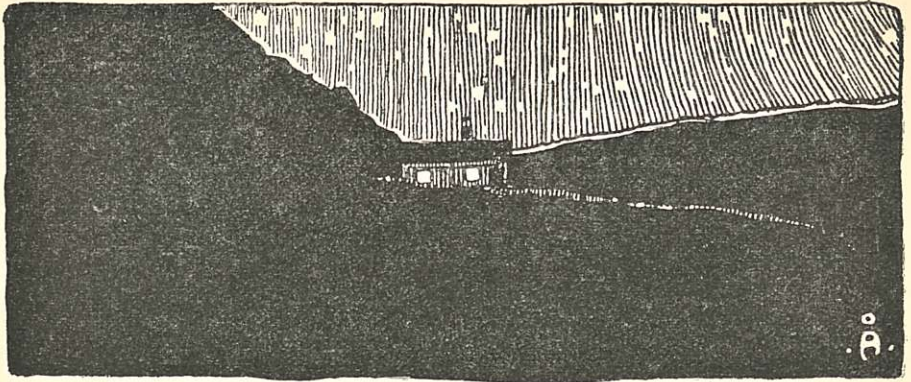
»Niin, uiin, kyllä kai. Eikö emäntä möisi tuota hevostaan?»

»Ei minun passaa. Minulla on vaan yksi hevonen ja silläkin on tuttuja siellä Helsingissä. Ja hevoset ovat niin hyviä ja kalliita. Ptruu! Ptruu! Kas kun sotkee suitset jalcoihinsa. Täytyy kai jo taas lähteä. Hyvästi vaan!»

»Hyvästi. Joko emäntä nyt lähtee. Helsinkiinkö sitä mennään?»

»Helsinkiin ja sitte Iisalmen pappilaan. Hevonen hoi, mitä sinä siinä!»

Augusta päästeli irti hevosensa ja lähti ajamaan aika vauhtia mäkeä alaspäin. Kärpäset tieltä pyrähtelivät lentoon ja harakka nauroi aidan seipäässä lämpimässä päivänpaisteessa.

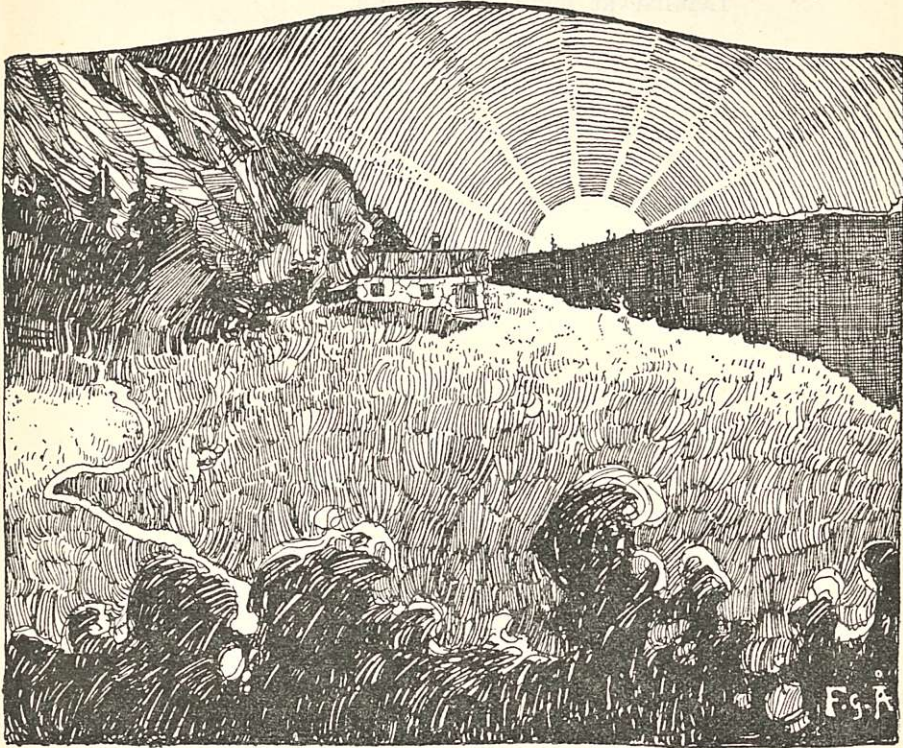

Lauantai-iltana vuoristossa.

Vuoren jyrkänteellä seisoo mökki
Jylhä vuorenlouhu takanansa.
Alempana aukea on kenttä,
Alempana vielä pyökkilehto,
Laakso oikealla puolellansa,
Laakson pohjassapa puro kirkas,
Jonka alkuna on lähteen silmä
Vuoren kupehessa, kuusikossa.
Vasemmalla nousee vaara tumma,
Missä huojuu jylhä havumetsä
Tarujansa yhä tarinoiden.
Karjan kellot kauempana kilkkaa,
Lammas määkii, koira haukahtavi,
Paimen huutaa, kaiku hänelle vastaa
Monin kerroin vuoren kukkuloista.
Metsä hiljaa huojuu, puro soipi,
Soittaa lintusetkin laulujansa.

Nurmi tuoksuu, vuori vankka huokaa,
Luonto elää, kertoo muistojansa.

Rauha maass' on. Lauantain on ilta.
Aurinko on juuri laskullansa,

Seudut kultaa vielä korkeimmat,
Kummut kaukaisetkin hohtaa, hehkuu,
Mökin jyrkän teellä valaisevi,
Seinähirret, kattotiilit loistaa,
Ikkunainen kultaa kimaltavi. —
Mökin edustalla matalaisen

Seisoo tammi vanha, laajalatva.
 Oksillapa tammen tuuheoilla
 Keinuu ketteränä lintulauma,
 Perhe pieni lehtolaulajoita;
 Illan auringossa iloitsevat,
 Leikitsevät lemmenteikkilöitä.

Tuvan ovi aukee. Tummatukka
 Nainen kaunis astuu kartanolle.
 Rakkautta sähköy sulosilmä,
 Hymyhuuli hellää tunnelmata.
 Sylissä on naisen poika pieni,
 Punaposki, sinisilmä, sorja,
 Äidin ilo, isän toivo ylväs.

»Vuota lapsi, vuota hetki vielä
 Pian joutuu isä. Illan suussa
 Lupas tulla. Lupahansa luotan.
 Tie on jyrkkä. Matka pitkä kyllä,
 Mut on isä meidän miesten miesi,
 Joutuu ennen muita kotiansa.»
 Pieni poika silmiin äidin katsoo,
 On kuin kaikki kyllin ymmärtäisi,
 Poskiin äidin kätösillään tarttuu,
 Suuta suihkaa, posken poskeen painaa,
 Iloisesti sitte loruavi,
 Puhuu kieltä, josta ainoasti
 Äidin sydän ajatukset löytää.

Himmenevi auringon jo hohde,
 Puiden taakse painuu päivän silmä.

Aiti katsoo, vuottain äänetöinnä,
Vuottain, henkeäkin pidätellen.

Mut jo kuuluu laulu lehdikosta,
Isän ääni kuusikosta kaikuu,
Tuolla rinnettä jo ylös rientää,
Sylihinsä sulkee kallehimmat.

Aurinko jo vuoren alle vaipuu,
Hohde hälvenevi rintehiltä,
Pesihinsä linnut nukahtavat,
Kukkasetkin lepää kunnahalla.
Tähtitaivas yli kaiken valvoo,
Tähtitaivaan yli Luojan silmä.

„Juu.“

Hän oli pieni tytön-tyllerö, lyhyt ja pullea. Tukka oli vaalea ja ohut, silmät siniset ja uteliaat. Kolttu oli pitkänlääntä niin, että melkein maata viisti ja esiliinassa oli edessä suuri tasku. Kallella-päin, kädet taskussa ja yhteen jalkaansa nojaten hän usein seiso i katsellen aikaihmissen töitä. Mutta jos hän jäi yksin, kiipesi hän mielellään puihin ja katoille.

Jos häntä puhutteli, hymyili hän, tirkistäen tarkasti puhuttelijan silmiin.

»Tahtoisitko mielelläsi mennä katolle?»

»Juu!»

»Peloittaako sinua siellä?»

»Juu.»

»Tuletko heti alas!»

»Juu.»

»Joko sinä olet vanhakin?»

»Juu.»

»Kuinka vanha? Kolmeko?»

»Juu.»

»Eipäs; olethan sinä jo neljän!»

»Juu.»

Hänen omituisuutensa oli juuri, että hän aina vastasi kaikkeen »juu». Kun kuuli hänen puhelevan nukkensa kanssa ja meni häntä puhuttelemaan, syntyi tällainen keskustelu:

»Mikäs tuon nuken nimi on?»

»Juu.»

»Onko sillä muuta nimeä?»

»Juu.»

»Mikä sen toinen nimi on?»

»Juu.»

»Onko sinulla muita nukkeja?»

»Juu.»

»Kuinka monta?»

»Juu.»

»Ehkä kolme?»

»Juu.»

»Onko sisarellasi nukkia?»

»Juu.»

»Mikä sen nimi on?»

»Juu.»

»Mikä sinun oma nimesi on?»

»Juu.»

»Miksi sinä aina vaan sanot »juu»? Sano nyt muuta-kin joskus. Kerro minulle kuinka monta veljeä sinulla on?»

»Juu.»

»No, kuinka monta?»

»Juu.»

»Ovatko ne aina kaupungissa vai saavatko nekin joskus tulla tänne mummon luo maalle?»

»Juu.»

»Saavatko tulla vai eivätkö saa?»

»Juu.»

»Kuinka kauan sinä olet ollut täällä maalla?»

»Juu.»

»Sinä vasta olet oikea pieni »juu.»

»Juu.»

Ja sitte hän läksi käydä tössyttelemään heinikkoisella pihalla. Kolttu viesti maata kummaltakin kupeelta ja kainalossa riippui riepunukke pää kallellaan, sillä kaula oli puoleksi poikki revennyt.

Ystävykset.

Koira: »Pois tieltä, pukki, nyt puraisen!»

Pukki: »Pois tieltä, koira, mä puskaisten!»

Koira: »On hampaat niin lujat minulla!»

Pukki: »Mut mulla on kaksi sarvea!»

Koira: »Ei, leikkiä laskin, nyt sopikaamme,
Ja yhdessä jälleen riemuitkaamme!»

Ja sitten sopivat riidan tään
Ja leikkivät yhdessä yhtenään.
Ja koira haukkui,
Ja pukki hyppi.
Taas jälleen kilvalla juostihin
Kunnes väsyneet oli kumpikin.

Outo tarina.

Alppilan tiellä, lähellä Helsinkiä, asteli kesäisen illan hämärässä kaksi pientä poikaa, Hannu ja Eero. He olivat olleet Fredriksbergin metsässä marjoja poimimassa ja palasivat nyt sieltä hiljoilleen astellen ja puoliääneen satuja jutellen. Etäällä häämöitti Helsingin kaupunki hämärän takaa ja kaupungin kohdalla näkyi valoisa, punervalle hohtava juova taivaan harmaansinisessä kuvussa. Siellä ja täällä vilkkui tähti hataroiden pilvien välissä. Metsä huojui hiljoilleen ja puro tien vieressä lorisi iloisesti uomassaan.

»Uskotko, että on vieläkin olemassa haltijoita ja haltijattaria?» kysyi Hannu katsoen Eeroon.

»En minä tiedä. Muutamat sanovat, että haltijat ja haltijattaret ovat kuolleet, toiset sanovat niiden menneen muihin maihin, kun emme heihin usko», vastasi Eero miettivästi.

»Jos minä vaan näkisin hyvän haltijattaren niin uskoisin heti. Minusta on niin ikävä, kun ei enää ole haltijattaria. Ennen aikaan oli lapsilla aina niin hauska, kun haltijattaret heitä metsässä puhuttelivat. Jos minua tulisivat puhuttelemaan, vastaisin heille aina selvästi ja kovalla äänellä ja puhuisin aina totta, sillä haltijattaret eivät salli valhetta ja petosta», sanoi Hannu.

»Kyllä olen kuullut, että hyvät haltijattaret joskus vieläkin näyttäytyvät, mutta hyvin harvoin ja ainoastaan niille, joilla on hyvä omatunto. Kerran oli eräs haltijatar puhutellut metsämiestä, joka oli eksyksissä ja vienyt hänet linnaansa leppäämään yöksi. Mutta aamulla, kun mies heräsi, oli hän jo

ollutkin eräällä sammaleisella mättäällä kivi päänalaisena. Haltijatar oli antanut palvelijoittensa kantaa hänet aamulla sinne, jo ennenkuin metsästäjä heräsi.»

»Mutta minä olisin metsämiehen asemassa valvonut koko yön ja katsellut kaikenlaista haltijattaren linnassa», sanoi Hannu.

»Niin, mutta jos haltijatar olisi antanut sinulle unijuomaa, kuinkas sitte?» kysyi Eero.

»Minä olisin ollut juovinani, mutta en olisi maistanut pi-saraakaan», vastasi Hannu.

»Mutta luuletko, ettei haltijatar olisi sitä nähnyt. Itse sanoit, ettei haltijatar siedä petosta ja nyt olisit jo koettanut häntä pettää.»

»Hyi, minua, kun sellaista ajattelin. Kuinka saattoikaan sellainen johtua mieleeni. En koskaan tahtoisi hyvää haltijatar-tarta pettää.»

Pojat astuivat edelleen. Ilta kävi yhä pimeämmäksi, tähdet tuikkivat yhä harvempaan pilveen vetäytyvältä taivaalta. Tuuli kävi levolle, lintuset vaikenivat.

»Istukaamme vähän levähtämään», sanoi Hannu, »minua niin väsyttää.»

»Ilta pimenee, rientäkäämme kotia», vastasi Eero.

»Mene sinä edellä, minä levähdän hiukan.» Näin sanoen istui Hannu tien viereen pensaalle, mutta Eero kulki hiljaa edelleen.

»Odotan sinua mäen alla tien haarassa», huusi Eero painuen tien käänteessä näkymättömiin.

Hannu katsoi hänen jälkeensä, ojensi sitte itsensä suoraksi pehmoiselle nurmikolle ja katseli pensaalle lehtiverkon lävitse taivaalla kulkevia mustia pilviä. Ne olivat niin suuria ja synkkiä ja kulkivat hiljoilleen. Yhtäkkiä alkoi pensas huojua, maa huojui hänen allaan, pensaalle vierellä vilkutti joku valkoista liinaa. Hannu hyppäsi istualleen. Nyt näki hän! Sehän oli haltijatar, kaunis haltijatar valkoisessa puvussa. Hannu pidätti henkeänsä, ettei karkoittaisi pois kaunista näkyä. Haltijatar viittasi kädellään ja maa alkoi vajota, pensas vajosi, metsä

vajosi. Oih! miten Hannu pelkäsi. Hän koetti huutaa Eeroa, mutta hän ei saanut ääneen.

Pian oli Hannu maan alla, suuressa holvikäytävässä, jossa oli valkoisesta kivistä seinät. Tuolla, tuolla käytävän toisessa päässä liiteli hyvä haltijatar hänen edellään ja Hannu koetti häntä seurata. Mutta käytävä oli niin pitkä ja kapea, niin kapea, että haltijatar siihen parahiksi mahtui. Hannu kompastui juostessaan. Lattia oli kultaa, pelkkää kiiltävää kultaa. Hannu koetti irroittaa siitä yhtä kultaista kiveä. Kivi oli lujassa ja joku nauroi.

»Kuka nauroi?» kysyi Hannu, mutta ääni ei kuulunut.

Hannu nousi ylös. Hyvä haltijatar vilkutti yhä kädellään.

»Etkö sinä tulekaan kotia?» huusi Eero entistä lujemmin, kun Hannu ei vastannut. »Hoi, Hannu, etkö sinä tulekaan kotia?»

»Haltijatar vilkuttaa...» mutisi Hannu ja nousi istualleen.

»Mitä sinä sanot? Missä se vilkuttaa?» kysyi Eero katsellen ympärilleen.

»Holvikäytävässä...» mutisi Hannu ja hieroi silmiään.

»Oh, sinua! Sinä olet nukkunut ja nähnyt unta ja minä kun odotin tienristeyksessä», sanoi Eero taittaen oksan pensaasta.

»Elä koske pensaaseen», sanoi Hannu. »Siinä asuu haltijatar. Sen olen itse nähnyt.»

»Tässäkö pensaassa. Elä nyt!»

»Siinä juuri. Pane oksa pois, Eero, panethan?»

Eero pani oksan pensaahan juurelle ja hyppäsi tielle. Hannu

nousi nurmelta, pudisteli vaatteitansa, katsoi pensasta ja seurasi sitte Eeroa.

Pojat kulkivat hiljaa vieretysten metsäisen taipaleen. Kun taloja alkoi näkyä, sanoi Hannu:

»Eivät hyvät haltijat ihmiselle mitään pahaa tee. Siinä pensaassa asui varmaankin hyvä haltija.»

»Näitkö sinä sen aivan?» kysyi Eero tullen uteliaaksi.

»Näin aivan. Sillä oli valkoiset vaatteet ja kaunis käsi, jolla vilkutti noin, noin,» sanoi Hannu kädellään osoitellen.

»Se asuu varmaankin siinä. Ehkä sillä on linna maan alla, kuten saduissa kerrotaan», sanoi Eero innostuen.

»On, sillä on linna! Sen näin. Ja kultaiset lattiat. Näin suuria kultakiviä», sanoi Hannu osoitellen käsillään.

»Voi, hyvänen aika! Kun tulemme suuriksi, niin kaivamme tien maan alle ja menemme tutkimaan!» huusi Eero. »Opimme siellä paljo asioita ja tuomme sitte kultaa isälle ja äidille ja kaikille hyville ihmisille!»

»Niin, jos vaan haltijatar meitä kutsuu. Siinäpä se!»

»Jos meillä vaan on hyvä omatunto.»

»Jos meillä vaan on hyvä omatunto, niin olemme kyllä hyvien haltijattarien suosiossa. Mutta hyvä omatunto, se tulee meidän itsemme säilyttää», sanoi Hannu.

Ja käsikädessä kulkivat pojat illanpimeässä kohti kaupunkia, josta kirkkaat tulet taivaalle valoansa heijastivat ja kaukainen kumina yön helmaan hiljaiseen seutuun leveni.

Jalo-helmi.

Aaltojen alla, meren rannan puhtoisessa poukamassa lepäsi ihana jalohelmi sateenkaaren värisessä palatsissaan. Viileä yedenvyöry huuhteli simpukkapalatsin seiniä ja vedenalaiset himmeät auringonsäteet taittuivat niihin pehmoisina kuin lempeä etelätuuli kielon lehtisiin.

Saapuipa rannalle rohkea ritari, nuori kuninkaan poika. Hän näki simpukan, ui merelle, sukelsi pohjaan ja nosti sen ilmoille sitä ihaellakseen. Ah, miten hän ihastui, kun huomasi siinä hohtavan helmen. Kulmaisella veitsellään irroitti hän sen simpukasta, antaakseen sen nuorelle morsiamelleen.

Nykyään heloittaa simpukan helmi nuoren kuningattaren otsalehdessä. Se on niin kaunis. Jokainen, ken sen näkee, ihailee sitä. Mutta helmi ei tätä ihailua käsitä. Hän kaipaava hohtavaa palatsiansa aaltojen alla, aaltojen soittoa hän ikävöi.

Ja simpukan kuori, tuo hänen kuultava palatsinsa, kaipaava yhä häntä. Se seisoo kuninkaan loistavassa huoneessa, kallisarvoisten kapineiden keskellä, mutta sen holveissa kaikuu yhä ihanan helmen hyvästijättö-huokaus.

Pikku Annan uni.

Pikku Anna oli eräänä iltana nukahtanut isoäidin nojatuoliin. Siinä näki hän kauniin unen, jonka hän herättyään äidille kertoi.

Tässä on Annan kertomus:

»Minä istuin nukkeni kanssa pallilla sohvan vieressä, kun joku koputti ikkunaan.

Menin katsomaan ja näin ikkunan takana kauniin enkelin, jolla oli valkoinen puku ja hohtavat siivet.

Enkeli naputti sormellaan ikkunaruuudulle. Arvasin, että hän pyrki sisälle ja avasin ikkunan. Kun ei ikkuna ensin tahtonut oikein aueta, hymyili enkeli minulle ikkunan takaa. Muistan selvästi, että hänellä oli siniset, ystävälliset silmät.

Ikkuna aukeni ja enkeli lensi sisälle. Humina kuului huoneessa, kun enkeli liiteli sen ympäri. Koetin juosta enkelin mukana, mutta huonekalut olivat kaikkialla edessä.

Pian muuttui koko kamari suureksi saliksi ja katto oli korkealla kuin taivas. Tähtiä tuikki taivaan sinisellä pinnalla. Siellä liiteli valkoinen enkeli; sen siivet välkähtelivät hopealle ja kultaa olivat sen hiukset.

Pieni hetki kului. Hiljaa ja kevyesti aloin itsekin kohota korkeuteen, kohti tähtikirkasta taivaankantta. Minullakin

oli siivet, valkoiset niinkuin enkelillä. Ja pian oli meitä monta; ja me liitelimme korkeudessa lintusten tavoin ja maa oli kaukana syvyydessä meidän allamme.

Oi, äiti! Se oli ihana matka. Ja suuri enkeli johti meitä. Sen siivet välkähtelivät hopealle ja kultaa olivat sen hiukset. Ja etäämpänä tuikkivat ja leimahtelivat tähdet taivaan siintävässä korkeudessa.

Ja kaikkialla oli hiljaisuus ja rauha.»

Äiti tuli Annan luo, sulki hänet hellästi syliinsä ja hyväili hänen hohtavia poskiansa. Ja äidin silmässä kimalsi kyynel.

Metsänlumouksessa.

Tuuhea metsäseutu. Perällä suuri kivi; sen vieressä pölkky. Hippa-tonttu istuu kivellä punanen myssy päässään ja punaset sukat jalassa.

Hippa. (Haukotellen.) Hohoi! Aika käy pitkäksi, pitkäksi, pitkäksi! Veljet menivät hunajata ja hämähäkin verkkoja etsimään ja jättivät minut tänne. Mitä varten? Niin, mitä varten? Sitä varten, muka, että keksisin heille jotain hauskaa! Hauskaa ja hauskaa! Aina heillä täytyy olla jotain hauskaa! Ja kyllähän on hauskaa, että heillä on hauskaa, mutta mistä minä saan sitä hauskaa? (Ottaa hattunsa ja pyörittää sitä kädessään.) Pimpeli, pampeli, himpeli, hampeli, metsä näytä ihmeitäs! (Kuuntelee.) Ei mitään, ei mitään! Ihmeet ovat loppuneet. Metsä seisoo vakavana kuin vaarin tallukka! (Katselee ympärilleen.) Missähän ovat ketut ja jänikset, oravat ja teiret? (Viheltää.) Veli Kaiku vastasi salon perukalta. Luulee kai minun olevan hyvin iloisella päällä kun näin vihelteien. Hohoi! (Haukottelee ja venyttelee.) Panenpa maata. (Paneutuu pitkäkseen kivelle. Ummistaa silmänsä hetkeksi. Hypähtää äkkiä ylös.) Hei! Mitä mä kuulen! Metsä rapsahti, jalka kapsahti! (Juoksee kiven taa, vikkelänä kuin orava.)

Elsa (tulee oikealta marjatuokkoni kädessään. Laulaa:)

Kas, kuin kaste kimaltaa
Kukka kunnahilla,
Lehdon tuoksu lemuaa
Metsä-maisemilla.

(Katslee iloisenä ympärilleen ja pyörähtelee ajatuksissaan.)
 Metsä on marjoja täynnä! Voi, miten äiti ihastuu, kuin tuon hänelle täyden tuokkosen. (Katsoo taakseen.) Oi, oi! Olenpa poiminut lehtiä mukaan. Tuolla pensaikossa oli niin hämärää. Täytyy puhdistaa marjat. (Menee istumaan pölkylle ja rupeaa marjoja puhdistamaan. Laulaa:)

Munnin, munnin mustikat,
 Marjat mukavimmat,
 Mannin, mannin mansikat,
 Aina makoisimmat.

(Siivoaa marjoja laulaen värssyn vielä uudelleen.)

Hippa. (Kurkistaen kiven takaa.) Nytpä tulee hauskaa! Tahdonpa tehdä tytölle pienen kepposen. (Asettelee myssyänsä.) Muutan itseni näkymättömäksi. Onhan myssyni paikoillaan! Hän ei siis nyt näe minua. (Tulee esille kiven takaa. Ottaa maasta rikkoja ja heittää ne tuokkoseen.) Tuossa on aluksi!

Elsa. (Puhaltaa pois rikkoja tuokkosesta.) Kas, miten tuuli toi rikkoja tuokkoseeni. Täytyy istua toisaanne päin. (Kääntyy niin, että tulee selin kiveen.) Ah, miten minun on jano. Jospa olisi lähde lähellä.

Hippa. Jano, vai niin! (Juoksee vasemmalle.)

Elsa. Metsä on niin kaunis, puut katselevat minuun ystävällisesti. Kukat tuoksuvat ja marjoja on mäet täynnä. (Puhaltaa tuokkoseen.)

Hippa. (Tulee varpaillaan, kantaen hopeista maljaa, jonka asettaa kiville Elsan taakse.) Olkaa hyvä! (Kumartaa ja nauraa.) Hän ei näe minua, hän ei kuule minua! Miten kummallista on maailma! (Asettuu istumaan kiven viereen nurmelle.)

Elsa. (Nousee.) Nyt ovat marjani puhtaat ja saan hakea enempi. (Katsoo vasemmalle.) Tuolla on mäenrinne punaisena; sinne lähden! (Aikoo lähteä, mutta huomaa hopeamaljan.) Ah! Mitä tämä on? Malja! Hopeinen? (Tarttuu siihen.)

Hippa. (Nousee ja katselee häntä kallella päin.) Niin, hopeinen!

Hippa. Aluksi . . .

Nippa, Nappa ja Nuppa: Aluksi?

Hippa. Aluksi annamme hänen nukkua.

Nippa. Ja sitte?

Hippa. Ja sitte pidämme hänet metsänlumouksessa.

Nappa. (Kynsien korvallistaan.) Metsän lumouksessa! Niin, mutta jos hänen tulee nälkä?

Hippa. Silloin annamme hänelle hunajaa ja hämähäkin verkkoa. (Ottaa Elsan tuokkosen.) Nyt kätkemme tämän tuokkosen, ettei hän sitä löydä, kun herää. (Vie tuokkosen kiven taakse.)

Nappa. Katsos, millaiset jalat hänellä on. Hi, hii! (Koskettaa kädellään hänen kenkiänsä.)

Nuppa. Ja tuollainen huivi. Hu, huu! (Vetää huivin nurkasta.)

Elsa. (Herää. Nousee istumaan ja katselee ympärilleen.) Näin unta. Mitäs näinkään? Ah, missä on marjatuokkoseni? Täytyy joutua kotiin. (Nousee ja hakee tuokkoistaan.)

(Tontut seisovat perempänä metsän luona ja katselevat Elsa.)

Hippa. Hän ei näe meitä! No, Nippa, johda hänet meidän tuvallemme.

Nippa. (Ottaa kulkusen taskustaan ja helistää sitä menen vasemmalle.)

Elsa. (Kuuntelee.) Oi, niin kaunista laulua, laulua ja soittoa . . . soittoa . . . mistä se tulee? (Kuuntelee ja menee lumottuna vasemmalle.)

(Vähän ajan perästä tulevat tontut takaisin.)

Hippa. (Iloisesti hypellen.) Se onnistui, hurraa! Nyt leikittelemme koko päivän! Enkö ole hankkinut teille hauskaa, veljet!

Nappa. Olet, olet, veliseni. Siitä saat palkkioksi seitsemän hunajakakkua.

Nuppa. Ja jouluna voita puuron silmään. (Kaikki menevät vasemmalle.)

(Näyttämö vähän aikaa tyhjänä.)

(Hippa, Nippa, Nappa ja Nuppa juoksevat vasemmalta.)

Nuppa. Hän itkee!

Nappa. Hän itkee!

Nippa. Hän itkee!

Hippa. Ei tee mitään! Pian hän kyllä nauraa. (Kaikki käyvät piiriin ja pyörivät ympäri.) Naurakaamme, veljet. Elämä on niin hauskaa. (Laulaa:)

Tam, tam, tam, tam,
Tom, tom, tom, tom,
Tallal-lallal-laa.
Iloinen on mieli,
Laulaa satakieli,
Metsäntontun elämä
On aina iloisaa!

Mitäs se tekee, jos pieni tyttö vähän itkee. Me poimimme hänelle marjoja tuokkosen täyteen, niin nauraa hän taas. (Menee hakemaan tuokkosta kiven takaa. Toiset menevät vasemmalle.) Kas, minne ne menivät? Ah! Ken tuolla. (Painuu kiven taa piiloon.)

Äiti. (Tulee oikealta.) Tänne päin sanoivat hänen menneen, mutta ei häntä näy eikä kuulu. Täältä hän kyllä olisi osannut kotia karjatietä pitkin. (Istuu kivelle.) Hän on eksynyt, eksynyt varmaan, ainokaiseni, hellä lapseni. (Itkee.) Voi, jos vielä ker-
ran saisin hänet syliini, pikku Elsani. Voi, voi! (Itkee.)

Hippa. (Kuikistaa kiven takaa.) Tuo on hänen äitinsä. Tämä ei olekaan oikein hauskaa.

Äiti. Aurinko laskeutuu. Ilta on käsissä. Lintuset ovat jo menneet pesiinsä nukkumaan, mutta pikku Elsani on poissa. Voi, minua, minä onneton äiti!

Hippa. Ei, tämä ei ole ollenkaan hauskaa! Ei ollenkaan hauskaa!

Äiti. (Huutaa.) Elsa! Elsa! Elsa! Hu-hui!

Hippa. Ei hän kuule: Hän on metsän lumouksessa. Hippa! (Lyö itseään otsaan.) Sinä pöllöpää! Mitäs olet tehnyt! Palleroisille iloksi V.

Äiti. Rakkaat puut, jotka seisotte korkeina ja kauniina ympärilläni, hakekaa lastani. Te vihannat kuuset, joiden latva ulottuu lähelle pilviä, silmäilkää, missä hän on! Missä on lemikkini? Metsän henget! Te ketterät ja viisaat tontut, te joilla on rakastava sydän, auttakaa äitiä, joka etsii rakasta lastaan! Auttakaa! Auttakaa!

Hippa. (Nousee kiven takaa ja nipistää itseään korvasta.) Heittiö sinä olet, Hippa! Aika heittiö! Omaksi huviksesi ryöstit äidiltä lapsen. Näetkös, kuinka puut ja kivet katselevat sinua, pöllöpää! (Menee vasemmalle.)

Äiti. Ettekö kuule minua, metsän henget. Ettekö näe tuskaani! (Itkee.) Tuuli käy, eikä tuo viestiä; puut huojuvat, mutta eivät kerro. (Laulaa.)

Missä on lapseni, armahani,
Missä on lapsi kulta?
Rauhani veit sä mennessäsi,
Riemuni ryöstit multa.

Ilta jo joutuvi, laskee päivä
Polttavi sydäntäni,
Poissa on lapseni ainokainen,
Pikkunen ystäväni.

Elsa. (Juoksee vasemmalta äidin luo.) Äiti, äiti! Sinäkö lauloit? Kuulin äänesi tuonne vuoren taakse, jonne menin äsken soittoa kuulemaan. Äiti, äiti!

Äiti. (Sulkee hänet syliinsä.) Lapseni, ainokaiseni! Olen sinua etsinyt. Missä olet ollut?

Elsa. Täällä metsässä. Minulla on marjoja sinulle ja metsänkuninkaan hopeamalja. (Menee kiven luo, mutta ei näe tuokkosta eikä maljaa.) Missä on tuokkoseni? Ja malja, missä?

Äiti. Jätitkö sen tänne? Hakekaamme! (Hakevat yhdessä.)

Elsa. (Löytää tuokkosen kiven takaa. Ojentaa sen äidille.) Tuossa äiti. Ota marjat. Ne ovat niin kauniit.

Äiti. (Katslee marjoja.) Kiitos! (Alkaa syödä niitä. Istuu kivelle. Elsa istuu maahan.) Miten hyviä!
(Hippa, Nippa, Nappa ja Nuppa tulevat ja pysähtyvät taampana.)

Hippa. Se on hänen äitinsä.

Nippa. Äitinsä.

Nappa. Äitinsä.

Nuppa. Mitä nyt teemme?

Hippa. Ottakaamme lehtiä metsästä ja heittäkäämme hänen tuokkoseensa.

Nippa. Tuokkoseensa?

Hippa. (Kokoo lehtiä ja heittää.) Helei, helei! (Lehdet putoavat Elsan viereen.)

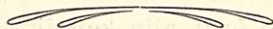
Elsa. (Hypähtää ylös.) Hui! Mikä se oli?

Äiti. Metsä rasahti. Ilta jo pimenee. Tule, menkäämme kotiin! (Vetää häntä kädestä. Menevät.)
(Tontut taputtavat käsiään ja juoksevat esiin. Laulavat:)

Äidin kanssa kotihin
Elsa mennä voipi,
Metsämaassa kuitenkin
Tontut ilkamoipi.

Kenpä eksyy metsähän
Joutuu narriksemme,
Huvin vuoksi helkkyvän —
Näin me laulellemme.

Kai'u metsä vehreä,
Kai'u vuori, kai'u,
Tontun laulu helähdä
Läpi lehdon rai'u!

Vanhassa linnassa.*)

III:n näytöksen alku.

(Ote samannimisestä näytelmäkappaleesta.)

(Näyttämö: Kuninkaallisen palatsin edusta. Oikealla kuninkaallinen linna. Perällä ja vasemmalla huolellisesti hoidettu puisto.)

I:nen sotilas. (Seisoo vahdissa linnan edustalla.) Kuuma on, kuuma on! Vanhan kuninkaan aikana ei tarvinnut ollenkaan vahdissa seista näin kuumalla. Mutta tällä nuorella ei taida olla älyä.

II:nen sotilas. Älä suutasi soita! Kyllä tuollaisista puheista pian hirressä heilua saat. Tässä linnassa kuulevat seinätkin ja puut ja pensaat osaavat puhua. Nuori kuningatar kuuluu näkevän unia, ja mitä hän näkee, se tapahtuu. Mitäs pidät kuningattaresta.

I:nen sotilas. Kaunis kuin ruusun kukka! Ja lempeä kuin hunajakaakku! Kun hän puhuu, niin luulen kuulevani harpun helinää.

II:n sotilas. Hiljaa! Tuolla hän tulee! (Sotilaat asettuvat asentoon. Kuningatar saapuu.)

Kuningatar. Ah, miten ihanasti nyt aurinko loistaa ja kuinka lintuset laulavat. Elämä on sentään suloista! — Tahdotaisinpa kuitenkin mielelläni tällaisena päivänä marjoja poimia ja uida vapaalla hiekkarannalla. Se oli ihanaa. (Muistelee hetkisen.) Mutta — täytyyhän jonkun olla kuningattarenakin. (Huokaa.)

*) Tähän värillinen kuva kirjan alussa.

Liisa. (Tulee itkien esiin.) Yyy, yyh! Yyy, yyh! yyy, yyh!

Kuningatar. (Pelästyneenä.) Mikä sinun on, lapseni?

Liisa. (Katsoo häneen kyynelsilmin.) Kuninkaan koira repi minun esiliinani. Sepä oli kummallista, että koira oli niin paha, vaikka äiti on sanonut, että kaikki kuninkaan linnassa ovat hyviä.

Kuningatar. Niin sitä pettyy maailmassa. Täällä on paljo pahaakin.

Liisa. Sinullapa on koreat vaatteet. Taidat ollakin itse kuningatar. Äiti on sanonut, että kuningatar on kaunis, kuin enkeli. Sinä olet aivan enkelin näköinen.

Kuningatar. Mutta miten kävi sinun esiliinasi?

Liisa. Ei sillä väliä. Äiti kielsi minua tulemasta linnaan, mutta kun olin portilla, niin ajattelin: katsopa vähän sisälle. Silloin puri koira esiliinaani ja minä en uskaltanut mennä pois. Kas, miten kaunis neula sinulla on tukassa. Aivan kuin taivaan tähti. Kyllä äiti nyt hämmästyy, kun saa tietää, että minä olen sinut nähnyt. Äiti varmaankin piiskaa minua, mutta ei se mitään tee.

Kuningatar. Piiskaako äiti sinua usein?

Liisa. Kyllä se piiskaa aina silloin kun minä olen paha. Ja kerran, kun minä hukkasin kenkäni metsään, niin piiskasi äiti niin hirveän kovasti. Eihän sinua ole koskaan piiskattu? (Istuu kuningattaren viereen.)

Kuningatar. En muista oikein. Mutta en luule.

Liisa. (Kumartuu katsomaan kuningattaren kenkiä.) Voi, miten kauniit kengät sulla on. (Istuu maahan ja koettaa niitä sormellaan.) Ne on niin hienot, niin hienot ja sileät kuin maito. Katsos minun jalkojani. Minä olen kesällä aina avojaloin ja niin on äitikin. Mutta silloin kun äiti menee lehmiä hakemaan, ottaa hän ruojuut jalkaansa. (Nousee ja istuu kuningattaren viereen.)

Kuningatar. Mikä sinun nimesi on?

Liisa. Liisa minä olen, Liisa Margareeta Sofia.

Kuningatar. Entä sukunimi?

Liisa. Mitä?

Kuningatar. Eikö sinulla ole vielä yhtä nimeä?

Liisa. Ei.

Kuningatar. Miksi sanotaan äitiäsi?

Liisa. Äidiksi.

Kuningatar. Miksi muut häntä sanovat?

Liisa. Matamiksi ja Eeva-Stiinaksi.

Kuningatar. Vai niin. No, pikku Liisa. Etkö tahtoisi minulta jotain muistoa?

Liisa. Kyllä minä muistan sinut muutoinkin.

Kuningatar. Mutta entä esiliinasi? Jos annan sinulle uuden esiliinan, niin sitte ei äiti piiskaa?

Liisa. Kyllä piiskaa. Et tarvitse antaa esiliinaa. Äiti kun on ensin piiskannut minut, niin sitte hän paikkaa esiliinan ja silloin se on yhtä hyvä. Jos ottaisın sinulta, piiskaisi äiti vielä kovemmin, sillä hän on sanonut: ei saa ottaa ilman äidin lupaa keneltäkään mitään.

Kuningatar. Voi sinua, Pikku Liisa kulta!

Liisa. Kun äiti kertoi sinusta, niin minä luulin, että sinä et osaisi istua etkä kävellä. Ajattelin vaan sinua aina pumpulista tehdyissä vaunuissa. — Syötkö sinä jotain?

Kuningatar. Kyllä, Liisa, kyllä minä syön. Osaan syödä aivan samoja ruokia kuin sinäkin. (Nauraa.)

Liisa. (Nauraa ääneen.) Mutta et osaa syödä leppäkukkoa, jältettyä naurista etkä puun pihkaa! Et osaa, et!

Kuningatar. En niitä!

Liisa. Etkä osaa heittää kuperkeikkoja, etkä kulkea jonkinkonkin joen pohjassa.

Kuningatar. Kyllä osaisin, jos oikein tahtoisin.

Liisa. (Pelästyneenä.) Mutta neula särkyisi ja kauniit saappaasi kastuisi.

Kuningatar. Ei se mitään. Onhan taivaalla tähtiä loistamassa ja suutari tekee uudet saappaat.

Liisa. Antaako Jumala tähtiä sinulle, jos tahdot ottaa päähäsi?

Kuningatar. Ei Jumala tähtiä anna, mutta Jumala antaa siunausta. Ja se on parempi kuin tähti.

Liisa. Jumala näkee kaikki. Jumala näkee nyt meidätkin. Katso hyvä Jumala, miten mökin Liisa istuu enkeli-kuningattaren vieressä. (Nauraa.) Kyllä Jumalata mahtaa hirveästi naurattaa.

Kuningatar. Miksi niin?

Liisa. Niin, kun Liisa tuli ilman äidin lupaa — ja istuu kuningattaren vieressä.

(Linnan edustalla tulee vahtisotilasten vaihto, torventoitotuksineen ja muine menoineen.)

Liisa. (Nousee seisomaan ja kädet selän takana katsoo vahtisotamiehiin päin.) Niilläpä on mainiot pyssyt. Piff, paff ne ampuu lintuja ja muita otuksia. Sinulla on varmaan joka päivä lintupaistia. (Kääntyy kuningattareen.) Onko?

Kuningatar. Ei joka päivä.

Liisa. (Kääntyy lähteäkseen.) Nyt täytyy Liisan lähteä kotiin. Mutta tule sinä saattamaan linnan portista. Muuten koira taas puree. Et tarvitse saattaa muuta kuin portille.

Kuningatar. (Nousee.) Tulen kyllä saattamaan sinua, kun olet noin kiltti tyttö. (Menevät oikealle.)

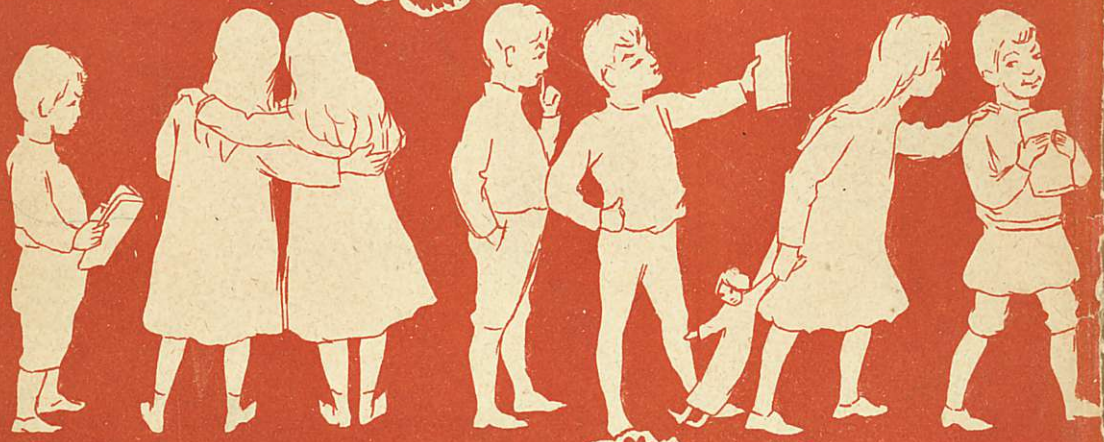
(Näyttämöllä on äänettömyys.)

Hetken perästä alkaa yksi vahtisotamiehistä laulaa:

Luoja, suojaa maatamme
Sen vilja hallaöiltä suojele,
Suojaa nuori kansa tää
Suo sille onnea ja elämää.

LUETTELO.

	Siv.
1. Palleroisille	1.
2. Linnun pesä	2.
3. Satu Matista	3.
4. Mirri	13.
5. Musti	15.
6. Yöperhon ajatuksia	19.
7. Koulutie	20.
8. Kaksi perhettä	21.
9. Kestit	26.
10. Särki ja lummekukka	27.
11. Jos vaara väijyy	30.
12. Onneton	32.
13. Hanhien kesken	33.
14. Kesällä	35.
15. Kaksi rahaa	37.
16. Puro ja lapset	41.
17. Lapset	42.
18. Lauantai-ilta vuoristossa	44.
19. »Juu»	48.
20. Ystävykset	51.
21. Outo tarina	52.
22. Jalo helmi	56.
23. Pikku Annan uni	58.
24. Metsän lumouksessa	60.
25. Vanhassa linnassa	68.

Suom. lastenkirj. 3.

Nissinen

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1565

x

